

Kulturālie kartupeļi novākti.

→ 4. lpp.

Valsts kontroles revīzijā vērtēta arī Kuldīgas novada sporta skolas remonta un baseina celtniecības lietderība.

→ 3. lpp.

Daudzviet Eiropā vēja parku jauda pieaug.

Tur atjaunojamus resursus sabiedrība novērtējusi no ekonomiskā, tehnoloģiskā, klimata pārmaiņu mazināšanas un sociālo ieguvumu viedokļa.

Kāpēc Latvijā tik liela iedzīvotāju pretestība?

→ 6.-7. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena 0,68 eiro

Nr. 109 (11 491)

Pirmdiena, 2019. gada 23. septembris

Iekāp žurnālista kurpēs!

Laikraksta Kurzemnieks žurnāliste Jolanta Hercenberga Kuldīgas Centra vidusskolā aicina 11. klases audzēkņus darboties Jauno žurnālistu skolā.

**Kas ir viltus ziņa, un kā to pārbaudīt?
Kas ir naida runa?
Kas ir autortiesības?
To un citus medijpratības jautājumus no 1. oktobra vidusskolēni varēs uzzināt Jauno žurnālistu skolā (JŽS) laikraksta Kurzemnieks redakcijā. Tikšanās 16.00.**

JŽS darbojas vairākus gadus – iepriekš redakcijas darbinieki to vadījuši brīvprātīgi, pašlaik tas ir Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra pulciņš. Bet šogad projektā *Mācies pats un māci citus!* Alsungas, Skrundas un Kuldīgas novada vidusskolēni medijpratību varēs apgūt intensīvās un padziļinātās nodarbībās. Viņi ne tikai mācīsies, bet arī strādās – intervēs un rakstīs, fotografēs un filmēs, izveidos sadaļu laikrakstā vai portālā www.kurzemnieks.lv vai arī savu alternatīvu mediju.

Pašlaik informācija internetā bieži vien ir nepatiesa vai sa-

grozīta. Tāpēc prasme kritiski domāt un analizēt kļūst arvien izšķirošāka. Svarīga arī māka diskutēt, cieņpilni uzklaustīt pretēju viedokli un neiekrist naida runas lamatās. Tieši jaunieši var būt tie, kuri savā ģimenē palīdz informācijā orientēties.

JŽS vadīs *Kurzemnieka* darbinieki, iesaistoties arī citu Latvijas mediju pārstāvjiem. Būs iespēja doties uz kādu dinamiski strādājošu mediju Rīgā. Projekts tapis sadarbībā ar organizāciju *Internews* un Baltijas Mediju izcilības centru.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Rudbāržos bail no ziemas.

Parka ielas 1. nama iemītnieki to gaida ar bažām, jo mājas siltināšanas iecere nav īstenojusies.

→ 10. lpp.

Trešdien, 25. septembrī:

- Cik gatavi apkures sezonai?
- Kāpēc peldēšana ir Ineses Ozolas aizrautība.
- Jauniešu forumā.
- Biedrība *Vārmes klēts* aizstāv mantojumu.
- Idejas konservēšanai.

917714071975024 39

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Breksits var radīt lielas problēmas

Daiga Bitiniece,
tālr. 63350567,
daiga.bitiniece@
kurzemnieks.lv

Apvienotajā Karalistē (AK) – Lielbritānijā un Ziemeļīrijā – dzīvo 117 tūkstoši Latvijas valstspiederīgo. Ja izstāšanās no Eiropas Savienības (ES) notiks bez līguma, tad AK būs tā sauktā trešā valsts – līdzīgi tam, kāda ir ASV, Ķīna, Krievija utt., tā preses konferencē reģionālajiem laikrakstiem uzsvēra Ārlietu ministrijas ES koordinācijas un politiku departamenta direktors Mārtiņš Klīve. Tas nozīmē, ka tirdzniecība un citas attiecības starp AK un ES tiks veidotas, ievērojot Pasaulē Tirdzniecības organizācijas noteikumus.

„Ja Lielbritānija izstāsies bez vienošanās, dzīve sarežģīsies abās pusēs.”

Latvijas ekonomiskā sadarbība ar AK katru gadu palielinājusies, pat pēdējos gadus, kad dzīvojam breksita ēnā. Piemēram, pērn Latvijas preču eksports uz Lielbritāniju bijis par 19% lielāks nekā gadu iepriekš. Visvairāk pieaudzis koksnes izstrādājumu eksports. Koksne un tās izstrādājumi arī veido vislielāko apjomu eksportam uz šo valsti – aptuveni 61% (80% no tā ir būvmateriāli). Tam seko metāls un tā izstrādājumi (8%), augu valsts produkti (5%) u.c. preces.

Ja Lielbritānija izstāsies bez vienošanās, dzīve sarežģīsies abās pusēs. Pēc breksita visas preces no AK tiks uzskatītas par importu, uz ko attiecas noteikumi kā uz trešo valstu precēm. Gan

uzņēmējiem, gan privātpersonām būs jānoformē muitas procedūras, jāmaksā nodokļi. Tas pats attieksies uz precēm, kas no Latvijas ceļos uz AK. ES nozīmes sertifikāti un atļaujas, kas izdotas britu zemē, pēc breksita vairs nebūs spēkā. AK izcelsmes materiāli vairs netiks kvalificēti kā ES izcelsmes. Uzņēmējiem būs jāievēro ES tiesiskais ietvars par personas datu nodošanu trešajām valstīm utt.

Tas ietekmēs gan pasta sūtījumus, gan ceļotājus, jo no trešās valsts personīgajā bagāžā bez nodokļu nomaksas pāri robežai drīkst pārvest ierobežotu preču skaitu, daudzus pārtikas produktus ES nedrīkst ievest vispār. Šķērsojot ES ārējo robežu (gan iebraucot, gan izbraucot), fiziskām personām būs jādeklarē skaidrā nauda, ja tā pārsniegs 10 000 eiro. Ar būtiskām izmaiņām jāreķinās, iepērkoties internetā. Atkarībā no pirkuma vērtības var būt tā, ka jāmaksā gan PVN, gan muitas nodoklis.

Vairs nedarbosies Eiropas veselības apdrošināšanas kartes (ko zinām kā EVAK), un tiks iedarbināts speciāls Sociālā nodrošinājuma likums, kas nosaka pensiju, atlīdzību un pabalstu izmaksu.

Protams, vislabāk būtu, ja AK izstātos ar sava parlamenta ratificētu līgumu, bet, kā preses konferencē uzsvēra VID, VSAA, NVD u.c. valsts iestāžu pārstāvji, notiek intensīva gatavošanās sliktākajam scenārijam.

(Turpmāk *Kurzemniekā* stāstīsim sīkāk, kā breksits ietekmēs vairāk vai mazāk, bet būtībā katru no mums.)

MANUPRĀT

Pienākums un saprāts

„Mana nesaprātīgā pienākuma apziņa lika atgriezties,” tā Eiropas Parlamenta (EP) deputāte Sandra Kalniete teica pēc tam, kad tika ievēlēta par lielākās politisko partiju frakcijas – Eiropas Tautas partijas grupas – viceprezidenti. Latvijas patrioti S. Kalnieti visnotaļ cienu. Ar viņu man bijusi iespēja tikties gan Atmosdas laikā, kad bija jātiec ārā no Padomju Savienības, gan tagad, mūsu valstij dzīvojot Eiropas Savienībā. Atšķirībā no dažiem citiem EP deputātiem viņa Briselē vienmēr atradusi laiku tikties ar žurnālistiem, lai izstāstītu, ko tad tie Latvijas pārstāvji tur dara. Tāpēc iekrita ausīs tā *nesaprātīgā pienākuma apziņa*. Dažbrīd, paskatoties, kas notiek sabiedrībā, šķiet, ka izpildīt pienākumu pret valsti, ģimeni, darbu, bērniem, vecākiem utt. nez kāpēc vairs nav saprātīga rīcība. Precīzāk – pienākuma apziņa nav modē.

Daina Tāfelberga, tālr. 63350563,
daina.tafelberga@kurzemnieks.lv

LASĪTĀJS NEAPMIERINĀTS

Vēlreiz par ūdens patēriņa starpību

Kurzemniekam piezvanīja arī iedzīvotāja no Mucenieku ielas 31, kura nav mierā ar lielo rēķinu par ūdeni.

Tas radies, uz visiem sadalot maksu par patērētā ūdens starpību: mājai piegādāts par 29 m³ vairāk, nekā aprēķināts pēc individuālajiem skaitītājiem dzīvokļos.

Māju uztur *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*. Nekustamo

īpašumu apsaimniekotāja Inga Burkēvica skaidro, ka maksu par ūdens starpību sadalīta vienādi, kā to nosaka likums. KKP darbinieki apskatījuši trīs no pieciem dzīvokļiem, bet tajos pārskatīti netika konstatēti, tāpat arī koplietošanas tualetē. Divos dzīvokļos vēl nav izdevies iekļūt. „Vienam pavisam nesen beidzies skaitītāja verificācijas termiņš. Ja arī turpmāk būs patēriņa starpība, tā būs

jāmaksā šim dzīvoklim, kamēr iemītnieki verificēs skaitītāju. Varbūt ūdens pārtērējis radijs koplietošanas tualetē, piemēram, nosprūdis aizvirtnis un ūdens kādu laiku tecējis. Varbūt kaut kas tek tajos divos dzīvokļos, kuros neesam tikuši iekšā. Bet iepriekšējais pārtērējis jāsedz visiem kopā. Šomēnes ūdens pārtērēja nav.”

Iveta Grīniņa

MĒS PAR TO RAKSTĪJĀM

Nevar sagaidīt ietves remontu

Kāda kuldīdzniece ratiņkrēslā sašutusi par ietvi, kas gar Aizputes ielu ved uz slimnīcu. „Segums ir vienkārši briesmīgs. Ar ratiņkrēslu izbraukt ļoti grūti, bet tur jāiet arī māmiņām ar ratiņiem.”

Janvārī *Kurzemnieks* par to jau rakstīja, to lūdza arī ilggadēja slimnīcas darbiniece un citi. Tad domes mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Kristīne Duļbinska sacīja, ka būvvalde par to zinot un, tiklīdz lauks laika apstākļi, *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem* tikšot uzdots asfaltu pielabot.

Tagad domes transporta infrastruktūras inženieris Andris Megnis atbild, ka speciālisti par šo vietu jau sprieduši un nākamā gada budžetā tās remontam būtu jāparedz nauda. „Ietvi pats apskatīju. Segums savulaik būvēts eksperimentālā kārtā. Materiāls, kāds tur izmantots, neļauj vienkārši aizlāpīt bedrītes. Tas atslāņojas. Betona apmales ir labas, bet vecais

Asfalta taciņa gar Aizputes ielas aleju.

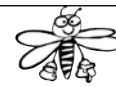
asfalts jānoņem pilnībā un vai nu jāuzklāj jauns, vai jāieliek betona bruģis. Tas prasīs lielāku naudu nekā vienkārša bedrīšu lāpīšana.”

Iveta Grīniņa, Dina Poriņa, Lāsma Reimanes foto

IEPRIECA

PATEICĪBA PĀRDEVĒJĀM

Kāda sieviete iepriecināta, ka veikalā *Top!* Kuldīgā, Pilsētas laukumā, pārdevējas parūpējušās, lai viņa atgūtu pirkumus, ko bija tur aizmirsusi. „Ap 10.00 aizmirsu maisiņu ar pirkumiem aptuveni par 40 eiro. Esmu no Vārmes, un, kad ap 13.00 veikalā atgriezās, pārdevējas to atdeva. Bija paņēmušas pie sevis, lai nepazūd. Ļoti jauka rīcība – paldies par sapratni!”

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Ja Lielbritānija novembrī no Eiropas Savienības izstāsies bez līguma, vai tas kādā mērā skars arī jūs?

Uldis Silarājs, strādā celtniecībā: – 14 gadus dzīvoju Skotijā, un skoti aizvien vairāk domā par neatkarību. Anglijā uzskata, ka austrumeiropieši kā lētais darbspēks atņem iespēju vietējiem labi nopelnīt. Skotijā tādu attieksmi neļūt.

Ērika Kramzaka, pensionāre: – Visi radi ir Latvijā. Lai arī daudziem jauniešiem ļoti patīk braukāt pa ārzemēm, manējie ir te. Tāpēc mani tas nemaz neuztrauc.

Rihards Strādnieks, mācās tehnikumā: – Man divas māsas dzīvo Anglijā, bet nezinu, kā tas ietekmētu viņu vai manu dzīvi. Es par to neinteresējos. Kad izstāsies, tad jau redzēs, kas būs mainījies.

Adrians Dravnieks, strādā Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrā: – Mani tas neskar, tāpēc neiedziļinos. Draugi, kuri dzīvo un strādā Anglijā, gan nebūtu apmierināti ar šādu lēmumu.

Valērijs Marins, pensionārs: – Mani tas absolūti neskar. Tā ir brīva angļu izvēle: ja grib, lai tā dara. Mēs runājam par cilvēku tiesību ievērošanu, un te var redzēt, kā tas tiek darīts.

Vita Treilone, māca rokdarbus: – Nemaz neesmu par to domājusi. Paldies Dievam, neviens no manējiem uz turieni nav aizmucis. Lai angļi dara, kā grib, viņiem pašiem liela galva.

Jolanta Hercenberga, Lāsma Reimanes foto

Cik izmaksā Kuldīgas baseins

Valsts kontrole (VK), vērtējot Kuldīgas novada sporta skolas pārbūvi un peldbaseina celtniecību, gan aizrādījumus pašvaldībai izteikusi, gan to uzslavējusi.

VK publiskojusi revīzijas ziņojumu par 15 pašvaldību praksi, naudu aizņemoties un plānojot attīstību. Pēfītas baseinu un tiem apkārtējās infrastruktūras būvniecības un uzturēšanas izmaksas, kā arī ienākumi un sabiedriskais nozīmīgums.

FAKTS ATŠĶIRAS NO IECERES

VK atzīst: pašvaldības bieži saskaras ar sākotnējo ieceru un faktisko rezultātu atšķirību, tai skaitā ar papildu finansējumu neplānotiem darbiem, ieņēmumu un izdevumu neatbilstību prognozēm, mazāku apmeklētāju skaitu, nekā gaidīts.

Kuldīgas novada pašvaldība sporta skolas pārbūvei un jaunam peldbaseinam papildus piešķir teju 700 tūkstošus (695 879) eiro. Finansējums bija vajadzīgs gan tiem darbiem, kas atklājušies celtniecības laikā (piemēram, vajadzīga arheoloģiskā izpēte, jākorģē baseina parametri), gan jaunām vēlmēm (sāls istabai, bērnu baseinam), kas sākotnējā projektā nebija iekļautas. „Lai gan daļa finansējuma saistīta ar neparedzamiem apstākļiem, daļa no papildu ieguldījumiem ir tieši saistīta ar nepilnībām plānošanā un priekšizpētē,” uzsvērts ziņojumā.

20% NEPĀRSNIEDZ

VK secina: pašvaldību kopējais ilgtermiņa aizņēmums pērn bijis 441,29 miljardi eiro – 14,4% attiecībā pret pašvaldību aktīviem (9,03 miljardi) un 15,15% attiecībā pret ilgtermiņa ieguldījumiem (8,57 miljardi). Finanšu ministra izveidotā padome uzrauga pašvaldību aizņēmumus Valsts kasē un raugās, lai atmaksājamā summa gadā nepārsniedz 20% no pašvaldības saimnieciskā gada budžeta.

Kuldīgas novadā šīgada sākumā saistību summa bija 10,20% (27,65 miljoni jeb 63,15 eiro uz iedzīvotāju). Bet, piemēram, Jelgavas novadam ar līdzīgu iedzīvotāju skaitu – 8,97% (29,37 miljoni jeb 87,12 eiro uz iedzīvotāju).

MEDIĶI ZIŅO

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe Baiba Būvmeistere.

Dzemdētāju ved uz Liepāju

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā no 13. līdz 20. septembrim mediķi devušies uz 68 izsaukumiem.

Slimnīcā nogādāts 41 pacients, no tiem četri bērni. Viena topošā māmiņa aizvesta uz Liepājas reģionālo slimnīcu. No pacientiem deviņi vīrieši bijuši alkohola reibumā. Notikusi viena krimināltrauma, bet deviņas traumas gūtas sadzīvīskos apstākļos, cietuši arī divi bērni.

Inga Bērziņa:
„Peldbaseins pieskaitāms pie pamatvajadzībām, lai iedzīvotāji tajā var uzlabot veselību un pilnvērtīgi darboties katrs savā jomā.”

Valsts kontrole:
„Revīzijā konstatētais ļauj secināt, ka aizņēmumu pieteikumu sagatavošanā un izvērtēšanā nepieciešami vairāki būtiski uzlabojumi, lai jau tā ierobežotie finanšu resursi tiek piešķirti prioritārajiem ekonomiskajiem pamatotajiem projektiem.”

NOSLODZE JĀPLĀNO

VK uzsver, ka Kuldīgas sporta kompleksa (peldbaseina, sporta zāles, naktsmītņu) ieņēmumi pērn bijuši 81 525 eiro, bet izdevumi – gandrīz trīsreiz lielāki: 234 964 eiro. Pagājušogad ieņēmumi, salīdzinot ar ēku atklāšanas mēnesi (janvāri), samazinājušies apmēram par 27%, vidēji mēnesī sasniedzot 8000 eiro. Pērnvasar peldbaseins apkopei tika slēgts jūlijā un augustā, bet šogad – visu vasaru, jo iedzīvotāji izvēlas atpūtu pie dabīgā ūdens. „Minētā situācija atspoguļo nepieciešamību laikus plānot objekta iespējamo noslodzi un ietekmi uz pašvaldības budžetu,” teikts revīzijas ziņojumā.

PAR KO PASLAVĒTS

Kuldīgas novads arī uzslavēts, jo ir starp tām piecām pašvaldībām, kas būvniecības izmaksu prognozēšanai un kontrolei ieviešanas sistematiskus pasākumus. „Pašvaldība ieviesusi divu veidu risinājumus, iepirkuma nolikumā paredzot, ka: iepirkums tiek pārtraukts, ja pretendenta piedāvājums pārsniedz pašvaldībai pieejamos finanšu resursus; finanšu nepietiekamības gadījumā tiek samazināts darbu apjoms un tiek nodefinētas no iepirkuma izslēdzamās darbu pozīcijas izslēgšanas secībā,” tā rakstīts ziņojumā.

PEĻNAI NAV PAREDZĒTS

Domes priekšsēde Inga Bērziņa saka VK paldies par darbu un palīdzību

pašvaldībām labāk procesus saprast, tomēr visus aizrādījumus nepieņem.

Viņa pārliecināta, ka peldbaseins nav uzskatāms par objektu, kam vajadzētu sevi atpelnīt. „Ja mēģinātu to panākt, cena par apmeklējumu būtu jāpaceļ trīskārt,” viņa uzsver. „Domāju, ka novada iedzīvotāji to nevēlas. Tad jau varam rēķināt, ka jāatpelnās arī skolām un ielām, kurās investējam.” I.Bērziņa arī uzsver, ka peldbaseins ir daļa no sporta skolas. Tajā bērni apgūst ar likumu noteikto obligāto peldētmačību 2. klasei. Vairākām iedzīvotāju grupām tas pieejams bez maksas. Priekšsēde skaidro, ka, salīdzinot pirmos piecus mēnešus pērn un šogad, apmeklējums audzis par 9%, bet ieņēmumi – par 3%. Tas, viņasprāt, norāda, ka baseins iedzīvotājiem vajadzīgs.

Jautāta, vai pirms projektēšanas notika konsultācijas ar Latvijas Peldēšanas federāciju, I.Bērziņa teic: „Protams, saraksti esam rādījuši arī Valsts kontrolei. Mūsu baseina būvniecības laikā federācijā notika vadības maiņa. Konsultējāmies ar vairākiem cilvēkiem, iespējams, tāpēc informācija nebija līdz galam precīza. Ņēmām vērā federācijas ieteikumu nebūvēt tik dziļu, kā piedāvāja projektētāji, atradām iespēju ierīkot ceturto celiņu. Bet nevarējām sertificēt sacensībām, jo vairākas lietas bija jānovērš. Vienkāršākais jau izdarīts, sarežģītāk ir noņemt dažus centimetrus flīzēm, kas baseina galā iet pāri malai. Esam ar sporta skolu vienojušies, ka līdz Zie-

Sporta skolas kopējie ieņēmumi pērn – 1 323 538 eiro:

- ◆ no Kuldīgas novada pašvaldības – **861 623 eiro,**
- ◆ no Izglītības un zinātnes ministrijas (dotācija pedagogu algām) – **286 448 eiro,**
- ◆ no Skrundas novada pašvaldības – **2976 eiro,**
- ◆ sacensību dalības maksa – **24 693 eiro,**
- ◆ maksas pakalpojumi – **147 798 eiro.**

Kuldīgas novada sporta skolas kompleksa (lielā un mazā baseina, divas pirts telpas, sāls istabas, sporta zāles, velobraucēju, dambretistu, šahistu un administrācijas telpu un dienesta viesnīcas) rekonstrukcija maksāja 3 286 101 eiro.

- ◆ No Valsts kases ņemti 2 902 784 eiro,
- ◆ valsts līdzfinansējums – 336 536 eiro,
- ◆ pašvaldības – 46 781 eiro.

massvētkiem flīzes tiks nomainītas, tad varēsim iegūt sertifikātu sacensību rīkošanai.”

Runājot par pārprojektēšanu, I.Bērziņa skaidro, ka baseins nācis ilgi un sarežģīti: „Kad projekts bija izstrādāts, mums nebija finansiālas iespējas būvēt. Izmantojam būvniecībā tukšo brīdi, kad iepriekšējais fondu periods bija beidzies, bet nākamais vēl nebija sācies. Deputāti nolēma izsludināt iepirkumu, lai redzētu cenu. Iepriekš tika prognozēti četri pieci miljoni. Sapratām, ka pārprojektēt vajadzēs, tomēr, pat izvērtējot iespējamās izmaksas, piedāvātā cena bija laba. Turklāt 3,2 miljoni jāreķina uz visu sporta skolas kompleksu. Parēķinot kvadrātmetra izmaksas, mūsējais ir lētāks par jebkuru citu tajā laikā celto baseinu, nemaz nerunājot par to, kāda ir kvadrātmetra cena pašlaik būvētajiem.”

VK revīzijas atzinumā rakstīts, ka Kuldīgas objektā kvadrātmetra izmaksas bijušas 1385,25 eiro. Salīdzinājumam: līdzīgam objektam Bauskā – 1320,91, Siguldā – 1703,88.

Viens no VK aizrādījumiem – iepriekš nav aprēķinātas uzturēšanas izmaksas. I.Bērziņa atzina, ka precīzi aprēķinātas nav, bet piebilst: „Jāvērtē arī tas, ka sporta skolu uzturējam jau pirms tam. Cik īsti izmaksā baseins, no pārējā kompleksa nemaz tā precīzi nodalīt nevar, jo uzskaitē ir kopīga.”

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Nelikumīgi cērt kokus, nelegāli nodarbina

No 13. līdz 19. septembrim Valsts policijas (VP) Kuldīgas iecirknī reģistrēti 78 notikumi, no tiem sākti desmit kriminālprocesi.

Kuldīgas iecirkņa priekšnieks Normunds Aleckis stāsta, ka vairāki procesi ierosināti par nelikumīgu koku ciršanu Kabiles pagastā, Skrundas un Alsungas novadā. Arī par miesas bojājumiem, zādzību Rendā un iekļūšanu mājā Kuldīgā, kur nozagta nauda.

Baznīcas ielā naktī dedzis šķūnītis, arī par šo notikumu sāka izmeklēšana. Tāpat par tīšu mantas bojāšanu Rendā un darbībām ar ātrajiem kredītiem.

Par huligānismu, atrašanās sabiedriskā vietā tādā reibumā, kas aizskar cilvēka cieņu, un citiem kārtības pārkāpumiem uzrakstīti deviņi administratīvie protokoli. Par ceļu satiksmes pārkāpumiem – 78 protokoli, viens auto un viens mopēda vadītājs aiztu-

rēts alkohola reibumā.

Aktīvi tiekot uzraudzītas jauniešu pulcēšanās vietas, skolās stāstīts par drošību internetā un atbildību sociālajos tīklos. Kopā ar Valsts meža dienestu kontrolēta medību noteikumu ievērošana, bet pārkāpumi netika konstatēti. Sadarbībā ar Valsts darba inspekciju kontrolēta nelegālā nodarbinātība, un pārkāpumi ir atklāti.

Jolanta Hercenberga

Kuldīgas biznesa inkubators: mazs, bet spēcīgs

Trīs gadi bijuši ražīgi – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) Kuldīgas biznesa inkubatora trešās gadskārtas svinībās atzina gan dalībnieki, kuri tajā sākuši uzņēmējdarbību, gan tur strādājošā komanda.

Pirmsinkubācijā 15 jaunie uzņēmēji izvērtējuši savas idejas, pētījuši tirgu, veidojuši biznesa plānu, rēķinājuši un secinājuši, vai iecerētais būs tik ienesīgs, lai dibinātu uzņēmumu. Inkubācijā 26 dalībnieki savus uzņēmumus attīstījuši, tajos izveidotas 25 jaunas darba vietas.

Inkubators sniedzis atbalstu pakalpojumiem un inventāra iegādei par 233 tūkstošiem eiro, bet uzņēmumu papildu finansējums ir gandrīz 995 tūkstoši eiro. Inkubācijas uzņēmumu apgrozījums trīs gados ir 593 tūkstoši eiro. Preces vai pakalpojumi eksportēti

uz 32 valstīm.

Laura Vilciņa pēc pirmsinkubācijas iestājusies arī inkubācijā un veido uzņēmumu *Custom Stickers. Shop*, kas rada vizuālo reklāmu. „Pirmsinkubācijā ir laba iespēja bez maksas apmeklēt profesionālā līmenī vadītus seminārus. Sešos mēnešos esmu ieguvusi tik daudz, cik sašinātā augstskolas kursā. Priekšzināšanu biznesā man nebija, bet tagad saprotu ļoti daudz: no grāmatvedības līdz mārketingam.”

Arī Zanda Gusāre un citi atzīst, ka pirmsinkubācijā domāšana par biznesu

mainījies. Ir iegūtas atbildes uz jautājumiem, gūta drošības un komandas pleca izjūta.

Latvijā ir 15 LIAA biznesa inkubatoru. Kuldīgā ir vismazākais, jo tas pakalpojumus sniedz vismazākajā teritorijā – Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā. Tomēr, kā atzina departamenta direktore Laura Očagova, arī mazs ciniņis gāj lielu vezumu. Darbs šeit bijis ražīgs, un jaunie uzņēmumi spēcīgi sevi apliecinot dažādās nozarēs.

Jolantas Hercenbergas
teksts un foto

Kuldīgas biznesa inkubatora inkubācijas dalībnieki
Kabiles muižas vīna darītava, Lat Food LP, Capulus Terra, ED Kriksis, Dovimsa, Mazliet romantikas, Skolas maize, Joyful Couple, M.M.M. tehnika, Velorūpnīca „Venta”, Provincas sēta, Krelax, MKM auto SPA, Kaisme dizains, Custom Stickers.Shop, Drukart, Lapka Hemp, Otter, Oriģināls, TMRC, Natura, LABee, MMēbeles, PINclothing, Kursā Altum un Flockmen.

Alsungas novada domes priekšsēde Daiga Kalniņa Kuldīgas biznesa inkubatoram – vecākajiem projektu vadītājiem Zanei Eglītei, Rimantam Safonovam un vadītājai Līgai Raitumai – pasniedz pilādžu zaru, kas aizsargāšot un stiprināšot komandas spēku.

legūst sertifikātu un karogu

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē piešķirts ikgadējais ekoskolu apbalvojums. 129 skolas saņēma prestižo starptautisko zaļo karogu, bet vēl 49 – ekoskolas sertifikātu, un abās kategorijās ir arī Kuldīgas un Skrundas novada skolas.

Zaļais karogs piešķirts Ēdoles pamatskolai, Kuldīgas pirmsskolas izglītības iestādei *Cīruļiis*, Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolai un Nīkrāces pamatskolai. Savukārt sertifikātu saņēma Kuldīgas Centra vidusskola un V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskola.

Ekoskolu programma Latvijā darbojas jau 17 gadus, tajā iesaistījās vairāk nekā 200 izglītības iestādes no pirmsskolas līdz augstskolai.

Inta Jansone

Paraksta līgumu ar ceļu uzturētājiem

Kuldīgas novada pašvaldība līgumu par pagastu ceļu uzturēšanu noslēgusi ar uzņēmumu *ICU projekti*.

Otrs uzņēmums, kurš arī konkursā uzvarēja, ir *Latvijas Autoceļu uzturētājs*.

Tika saņemti četri piedāvājumi. Valsts akciju sabiedrības *Latvijas Autoceļu uzturētājs* Liepājas ceļu rajona piedāvājums izrādījies lētākais Ēdoles, Īvandes un Padures ceļu uzturēšanai. Pārējos pagastos lētākais vai arī vienīgais bijis *ICU projektu* piedāvājums.

Iveta Grīniņa

Kulturālo kartupeļu raža – laba

18. septembrī Kuldīgas Pārventas parkā talkā novākti kulturālie kartupeļi. Tie auguši gana labi un 5. oktobrī būs nopērkami Hercoga Jēkaba tirgū.

Šie kartupeļi ir īpaši – dzejnieka Imanta Ziedoņa daiļrades iedvesmoti, Renāra Kaupera un Goran Goras iedziedāti, visu vasaru klausījušies *Kartupeļu lauka radio*, ziedēšanas laikā koncertā pulcējuši 800 klausītāju. Idejas autori ir I.Ziedoņa muzeja un fonda *Viegli* pārstāvji un viņu draugi. Tagad bija laiks lūkot, kāda raža pavekusies.

KĀ AUG PRIEKŠ

Velgu Vītola, I.Ziedoņa muzeja krājuma glabātāju, neformāli sauc par kartupeļu lauka mammu. Viņa stāsta, ka iecere radusies vairāk nekā pirms gada un izrādījies dzīvotspējīga, pieslēdzies mūziķis Goran Gora, projekta vadītājs Emīls Lukjanskis un tapis ne tikai kartupeļu lauks, bet arī kultūrakcija: *Kartupeļu radio*, koncerts, izglītojošas darbnīcas. Ideju atbalstījusi Kuldīgas novada pašvaldība. Praktiskus padomus audzēšanā un kopšanā devis Padures uzņēmuma *Upeskalni AB* vadītājs Normunds Fetters-Fekters, kurš pavasarī palīdzējis sagatavot lauku, to mēslojot, pēc ravēšanas savākt nezāles. Viņš ražu novērtējis kā lielisku: kartupeļi skaisti, gludi, nav kraupja un grantstārpu.

Šķirnes izvēlētas un dēstītas

Radoši iedvesmotos kartupeļus Kuldīgā, Pārventā, novāc Imanta Ziedoņa muzeja pētniece Rūta Šmite, pie traktora stūres – pelčenieks Edgars Vilnītis.

tā, lai ziedot veidots skaists zīmējums. V.Vītola tuva ir doma, ka lauks izskatās kā galdauts, iedvesmojoties no I.Ziedoņa teiktā: „Mans mūžs nav daudz. Tas ir viens vienkāršs galds, kas stāv un grib, lai galda galā valda.

Es, protams, zinu, ka ir debesjums

kā vēl daudz lielāks galds virs mana galda.”

V.Vītola ar mākslinieku Vol-demāru Johansonu veidojusi stādīšanas shēmu un uzskata, ka iznācis skaists zvaigžņu raksts. Arī nākamgad stādījums veidos ornamentus. Bijušā skatu torņa vietā paredzēts vides objekts – improvizēts galds kā skatuve, lai lauks nav tikai kultūrmākslas akcija, bet šeit ir kultūrvieta. V.Vītola saka: „Skatāties, kā prieks aug, un mēs augam līdzī.”

DZEJNIEKS UN BUMBULIS

Rūta Šmite, I.Ziedoņa muzeja pētniece, atradusi sirsnīgas formas kartupeli: „Šajā laukā ielikta vislielākā mīlestība.” Viņa stāsta, ka dokumentālās prozas grāmatas *Kurzemīte* 1. daļu rakstnieks pabeidzis 1968. gadā ražas novākšanas laikā. Skaisti aprakstot Kazdangas kartupeļu festivālu, viņš pirmo grāmatu pabeidz ar vārdiem „tūlīt zeme smaržos pēc

novāktiem kartupeļiem” un uzskaita, kur vēl ekspedīcija vedīs.

I.Ziedonis dzejnieka būtību bieži salīdzinājis ar kartupeļu stādīšanu un novākšanu. 1961. gadā pirmajā krājumā *Zemes un sapņu smiltis* viņš salīdzina: kā cilvēki liek zemē kartupeļus, tā viņš domā dziļas domas. Un, kad rudenī uz galda stāv silti, novārtīti kartupeļi, sev jautā: „Vai nav neauglīga mana sapņu smiltis?”

APĒST UN NOKLAUSĪTIES

E.Lukjanskis, fonda *Viegli* radošo projektu vadītājs, pastāstīja, ka kultūras aktivitātes kartupeļu laukā turpināsies piecus gadus. Novāktie paliks nākamā gada stādījumiem, bet būs arī nopērkami 28. septembrī Rīgā, *Hanzas peronā*, kur notiks svētki *Nogaršo Latviju Rīgā*. 5. oktobrī Hercoga Jēkaba tirgū Kuldīgā tos varēs nogaršot un paņemt uz mājām, vēl pie mums paredzēts pasākums 19. oktobrī. Ziedēšanas laika koncerts ierakstīts diskā, un to varēs iegādāties.

E.Lukjanskis atzīst, ka šis bijis izmēģinājuma gads, kurā gūtā pieredze tiks izmantota nākamgad: 1. maijā būs stādīšanas talka, kurā ar muzikāliem priekšnesumiem tiks atklāts vides objekts *Galds*, 4. jūlijā – ziedēšanas koncerts. Plānotas vēl vairākas nodarbes, lai kultūrvidi Pārventas kartupeļu laukā iedzīvīnātu.

Lailas Liepiņas
teksts un foto

Sāk svešumā, bet nu jūtas savā vietā

„Mana ģimene veidojusies šeit, un tagad varu teikt, ka te man ir viss,” secina kurmālniece Sanita Pujāte. Viņa kopā ar vīru Māri vada zemnieku saimniecību *Pūces*, kuras darbības sfēra ir mežizstrāde.

CITS TO NEDARĪS

Sanita ir no Turaidas: „Šeit nonācu tāpēc, ka vīrs atgriezās dzimtajā vietā. Ar Māri kā divi jaunie pedagogi satiekāmies Garkalnē: es biju sākumskolas skolotāja, viņš – sporta skolotājs. Šeit ir Māra vec-tēva īpašums. Viņš pamazām sāka te strādāt mežā un pie pedagoga algas vairs negribēja atgriezties.

1995. gadā piedzima meita Marta, pēc gada pārcēlāmies uz dzīvi Kuldīgā. Biju pilnīgi svešā vietā, nevienu nepazinu. Man bija mazs bērns, un klājās grūti. Pietrūka draugu, un mobilo telefonu tajā laikā nebija. Esmu emocionāls cilvēks, bet sapratu, ka manā vietā neviens ar to galā netiks. Vajadzēja ieiet aprītē.

Sarunāju, ka vīramāte pieskatīs astoņus mēnešus veco meitiņu, un sāku strādāt Kuldīgas Alternatīvajā sākumskolā. Savukārt vīrs strādāja pie vectēva, nopirkām tehniku un izveidojām zemnieku saimniecību *Pūces*, varējām sniegt pakalpojumus. Rakstījām projektus un tehniku papildinājām. Vēlāk piedzima otrs bērns Pauls, un nolēmu vairāk pievērsties saimniecībai – izmācījos par grāmatvedi un sāku strādāt kopā ar vīru.”

Uz jautājumu, vai Turaidas nepietrūkst, Sanita atbild: „Es varu pie radiem aizbraukt ciemos. Ar to vietu saistās bērniņas atmiņas, bet tas arī viss.”

DZĪVE LAUKOS

Pirmie gadi pavadīti dzīvoklī Kuldīgā: „Atceros, ka nevarējām iziet laukā un svinēt bērnam dzimšanas dienu, – vajadzēja kaut kur braukt. Tad vīram teicu, ka mums taču ir lauki. Sākām pamazām visu sakopt, uzbūvējām pirmo āra kamīnu, kurā cept gaļu, ierīkojām nojumi – tā pamazām viss te tapa. 2006. gadā uz laukiem pārvācāmies. Sākumā dzīvojam saimniecības ēkā un būvējam ēku, ko plānojam kā viesu māju. Plāni bija lieli, bet atnāca krīze, un tie kļuva piezemēti.”

S.Pujāte atceras, ka bērni par dzīvi laukos sākumā nebija sajūsmā. „Bet ar laiku saprata, ka te ir labi. Kad meita aizgāja studēt uz

Pujātu ģimene pagājušajā vasarā Vācijā. No kreisās: dēls Pauls, meita Marta, Sanita un Māris.

„Visu laiku esam atkarīgi no ekonomikas – ne tikai no tās, kāda ir valstī, bet arī no tās, kas pasaulē.”

Ģimenes zemnieku saimniecības *Pūces* darbības sfēra ir mežizstrāde.

Rīgu, teica, ka tur negrib – viņai tur nepatīk. Vēstures skolotājus pabeidza Liepājas Universitātē un tagad Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā strādā par vēstures skolotāju. Dēls tur iet 12. klasē, ir sportists, pirms dažiem gadiem pievērsās mūzikai un muzicē grupā *Cherry Seeds*. Tas notika, kad sākās šovs *X faktors* un tajā piedalījās kuldīdznieces. Tā arī viņam radās interese par mūziku. Sāka apmeklēt privāttandas pie Gunitas Konutes, un viņa saka: Paulam acis deg kā sportistam,

ejot uz mērķi.”

KOPĀ SVIN UN CEĻO

„Mums patīk svinēt svētkus. Ģimenes tradīcija ir būt kopā Ziemassvētku vakarā – nezinu, kam jānotiek, lai tas mainītos. Vēl Jāņus nekur citur neesmu svinējusi. Šis ir dzimtas mājas, un vīrs nāk no piecu dēlu ģimenes, tāpēc Jāņos visi brauc pie mums. Taisām lielo ugunsgrūdi. Lai visus uzņemtu, jābūt lielai enerģijai,” atzīst Sanita.

Vēl ģimene labprāt ceļo: „Pa-

gājušajā vasarā bijām Vācijā. Esam bijuši arī Francijā, Šveicē, Beļģijā, Nīderlandē un citviet. Es neteiktu, ka esmu liela ceļotāja, jo man patīk būt savā sakārtotajā vidē. Ceļojums nedaudz izsīt no sliedēm, bet dod atelpu no darba un ikdienas mājās. Katru vasaru pabraukājam arī pa Latviju – te ir ļoti daudz skaistu vietu.”

BEZ BRĪVDIENĀM

„Ģimenes saimniecībā tagad esam pieci. Kādreiz bija stipri vairāk, bet tehnika attīstās, un tik daudz cilvēku nav vajadzīgi. Es pārraugu finanses, vīrs atbild par tehniko pusi. Pašlaik pilsētu apgādājam ar šķeldu – mums ir līgums ar *Kuldīgas siltumtīkliem*. Mežizstrāde atkarīga no laika apstākļiem, un ļoti labi, ka ir šķeldotājs, jo krūmi aug vienmēr. Vēl skaldām malku, un mums ir līgums ar Kuldīgas sociālo dienestu.

Ir labi, ja ir savs uzņēmums un pats var plānot laiku, bet, protams, pašiem jāmeklē klienti. Visu laiku esam atkarīgi no ekonomikas – ne tikai no tās, kāda ir valstī, bet arī no tās, kas pasaulē. Ja tu pie kāda strādā, tev ir alga, konkrēti pienākumi, un tu satraucies, ja štatus samazina, bet, ja esi darba devējs, tad brīvdienas nav un

jāatbild par visu. Atceros krīzes gadus, kad svarīgi bija nomaksāt kredītus, samaksāt darbiniekiem, un tad varēja domāt, vai paliks kaut kas pašiem. Liels paldies mūsu strādniekam Naurim Redžam, kurš vienmēr bijis klāt un par tehniku atbild kā par savu! Uz viņu var paļauties. Svarīgi, lai tas, ko darām, mums patīk, un abiem ar vīru mums tā ir.”

DZIED UN VADA TRENINUS

S.Pujāte dzied Kurmāles pagasta ansambli *Atspulgs*, Kuldīgas kultūras centra sieviešu korī *Gaisma* un vada vingrošanas nodarbības. „Pirmos gadus pagasta dzīvē neiesaistījies, jo bērni bija mazi, bet uz pasākumiem šad tad aizgāju. Vīra vectēvs bija represētais, tāpēc mūs vienmēr aicina uz represēto piemiņas dienu 25. martā.

Pirms pieciem sešiem gadiem šajā pasākumā uzstājās ansamblis, piegāju klāt radniecei, kura tur dziedāja, un teicu, ka arī gribu. Tā sāku dziedāt ansambli. Sezonu tikko atsākām ar ekskursiju: bijām Ķemeru tīrelī, Ragaciemā, pastaigājām pa Kaņiera ezera niedru takas laipu, bijām Abavas vīna darītavā. Prieks, ka pagasta pārvalde mūs atbalsta. Pirms diviem gadiem tērpus uzšuvām ar konkursa *Darīsim paši* atbalstu. Šogad mums nopirka šalles, lai ziemā nav auksti. Koncertu ir daudz, un tuvākais būs 12. oktobrī Piltēnē. Gunita Konute ir ļoti laba ansambļa vadītāja, mums viņa ir īsts atradums.”

S.Pujāte stāsta, kā sākusi vadīt vingrošanu: „Viena ansambļa meitene jautāja, vai nevēlos vadīt nodarbības, jo esmu aktīva. Jā, skrienu, vingroju, un vietējie to redz. To esmu darījusi visu mūžu, jo vīrs ir sportists, dēls arī. Toreiz teicu, ka nedrīkstu, jo man nav tādas izglītības. Sapratu, ka jāmeklē kursi, un Latvijas Sporta aģentūrā pusgadu mācījos, liku eksāmenus un Fitnesa federācijā ieguvu sertifikātu. Tas nebija viegli. Kad ieguvu treneres sertifikātu, Kuldīgas trenere Jeļena Miežite uzaicināja strādāt klubā *Viva fitness*. Pēc tam nāca Eiropas projekta piedāvājums vadīt vingrošanu pagastos. Ielēcu arī šajā ritenī: sāku vadīt nodarbības Vilgālē un Snēpelē, studijā *Viva fitness* vadu rīta treniņus. Pasniedzu arī privātos treniņus.”

ĪSUMĀ

Gaida jaunus dalībniekus

Sākot jaunu darba sezonu, Kurmāles pagasta pašdarbnieku kolektīvi aicina jaunus dalībniekus.

Savā pulkā gaida ansamblis *Atspulgs* un deju kolektīvs *Rīva*, amatiereteātris, rokdarbu kopa *Darbīgās rokas*. Atsākusies arī vingrošana, kas notiek trešdienu un piektdienu vakaros.

Miķeļdienas tirgus

27. septembrī 13.00 pagasta pārvaldes pagalmā notiks Miķeļdienas tirdziņš.

Tajā piedalīsies skolēni un vietējie tirgotāji. Būs rotaļas. Varēs nopirkt bērnu gatavotos gardumus, rudens veltes, rotas un citus labumus. Būs pārsteiguma balvas par glītāk noformēto tirdzniecības vietu un tirgotāju.

Pasākums pirmklasniekiem

12. oktobrī 12.00 Kurmāles pagasta pirmklasnieki tiek aicināti uz pasākumu *Pirmais mēnesis 1. klasē*.

Pasākums notiks pagasta pārvaldes pasākumu zālē. Tiks sveikti pirmklasnieki un viņu vecāki. Būs koncerts.

/Labās prakses piemēri Eiropā/

Vēja enerģija un kopienas intereses

Lai gan Latvijai ir potenciāls attīstīt vēja elektrostacijas un tā paplašināt atjaunojamās enerģijas izmantošanu, šādai nākotnei nebūt nav nešaubīga sabiedrības atbalsta.

Ja pārskatām pēdējo divu gadu nacionālās un vietējās preses publikācijas, vēja parku būvniecības ieceres Tukuma, Dobeles, Elejas, Alsungas, Aknīstes vai Jēkabpils pusē sadūrušās ar iedzīvotāju pretestību. Jā, var pat teikt, dažviet „uzņēmējus triec prom, pirms tie vēl atnākuši”.

Troksnis, vibrācija, mirgošana, zaudējumi lauku saimniecībām, šķēršļi putniem un sikspārņiem, ainavas izmaiņas, ietekme uz cilvēku veselību, uz tūrisma un rekreācijas teritorijām, uz nekustamā īpašuma vērtību – šādi faktori vēja parku publiskās apspriešanas sanāksmēs vai protesta vēstulēs tiek nosaukti, lai pamatotu turbīnu būvniecības kaitīgumu vai iedzīvotāju iebildumus. Tāpat tiek uzsvērtā neskaidraība par ieguvumu pašvaldībai un vietējai kopienai.

Tikmēr daudzās Eiropas valstīs vēja elektrostaciju jauda pieaug, tur sabiedrība novērtējusi atjaunojamo resursu pozitīvo pusi – no ekonomiskā, tehnoloģiskā, klimata pārmaiņu mazināšanas un sociālo ieguvumu viedokļa. Pamatojoties uz informāciju pārskatā *Wind Energy in Europe 2018*, Eiropas Savienībā (ES) pagājušogad vēja enerģija nodrošināja 14% no elektrības pieprasījuma, savukārt Latvijā, pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, tikai aptuveni 2%. Pēc sauszemes vēja turbīnu jaudas uz platības vienību starp ES valstīm esam vienā no pēdējām vietām. Tāpēc man šķiet lietderīgi palūkoties, kāda tad ir citu valstu pieredze, pārvarot sabiedrības iebildumus pret vēja parku būvniecību. Jo vairāk tāpēc, ka Vācijā, Polijā un Itālijā, kas vēja stacijas jaudas ziņā ir Latvijai tālu priekšā un kuru piemēri aplūkoti turpmāk, sabiedrības atbalsts nav radies bez pretestības un diskusijām.

Kopš 2017. gada oktobra mūsu valsts speciālisti

(Fizikālās enerģētikas institūts un Latvijas Vides investīciju fonds) kā partneri ir iesaistīti ES pētniecības un inovācijas programmas *Apvārsnis 2020 projektā WinWind: Sociālā atbalsta iegūšana vēja enerģijas izmantošanas attīstībai sauszemes vēja enerģijas izmantošanas ziņā mazattīstītos reģionos* (granta līgums nr.764717). Kopā ar kolēģiem no Vācijas, Polijas, Spānijas, Itālijas un Norvēģijas ir padziļināti pētīts, kā vēja parku izveidei panākt atbalsts, īpaši pašvaldības un vietējās sabiedrības līmenī, ir apkopoti un izanalizēti dati par 30 konkrētiem vēja parkiem, kas var kalpot kā labās prakses piemēri.

Vienā rakstā atspoguļot visus gadījumus un iniciatīvas Eiropas valstīs nav iespējams, taču, šķiet, daži piemēri īpaši mudina domāt, kā arī Latvijā panākt to, lai no vēja parku attīstības iegūtu plašāka sabiedrība, nevis tikai turbīnu īpašnieki jeb enerģijas ražotāji.

KISELICE (POLIJA)

Enerģētiski pašnodrošināta

Ilgtermiņa politika, kas novada veicinājusi atjaunojamo energoresursu izmantošanas ekonomiskos ieguvumus, – tā īsumā būtu raksturojams Kiselices piemērs Polijā.

Nelielā pašvaldībā, kurā mazliet vairāk nekā 6000 iedzīvotāju, atrodas Varmijas-Mazūrijas vojevodistes austrumos. 72% teritorijas aizņem lauksaimniecības zeme.

Kopš 2007. gada (pirmā vēja parka izveides) turbīnu kopējā jauda šeit sasniegusi 107,7 MW. Vēja parki devuši ieņēmumus pašvaldības budžetā un uzlabojumus infrastruktūrā. Jau 2012. gadā pašvaldība no vēja parkiem nodokļos saņēma 2,34 miljonus Polijas zlotu (vairāk nekā 500 000 eiro) jeb 6% no kopējiem ieņēmumiem. Vēja parku investori arī maksāja par aptuveni 40 km ceļu atjaunošanu.

Lai vēja turbīnas apkalpotu, modernizēti 14 km 110 kV elektrotīklu līnijas, ierīkotas jaunas vai modernizētas transformatoru apakststacijas. Īpašnieki, uz kuru zemes turbīnas uzbūvētas, par katru saņem gada nomas maksu. Viņi saņēma arī papildu maksu par to, ka nodrošina piekļuvi elektrolinijām, kas turbīnas savieno ar elektropārvades tīklu un šķērso īpašumus.

Vēja enerģijas attīstības plānošana Kiselicē aizsākta 1997. gadā. Pamatojoties uz citu Eiropas valstu pozitīvo pieredzi, pašvaldība nolēma tās izmantošanu veicināt. Vispirms speciālisti rūpīgi izpētīja Polijas Meteoroloģijas un ūdenssaimniecības institūta kartes par vēja apstākļiem valstī. Ņemot vērā labvēlīgos ap-

stākļus, vietējā vara plānoja izmēģinājuma projektu (turbīnu ar 1,5 MW jaudu), ieguldot gan ārējo finansējumu, gan budžeta naudu.

Sākotnēji iedzīvotāji bija nobažījušies par veselību, labklājību un turbīnu ietekmi uz lauku vidi, cilvēkiem bija jāizpratne par saviem un vietējās ekonomikas finansialajiem ieguvumiem. To ievērojot, pašvaldība organizēja sabiedriskās apspriešanas, un iedzīvotājus saņiedza noderīga, plaša informācija gan par citu valstu pieredzi, gan vēja parku tehniskajiem aspektiem, ieguvumiem un priekšrocībām. Lai gan demonstrācijas projekts dažādu apstākļu dēļ netika īstenots, vēja parku ienākšanai sabiedrība bija labi sagatavota, un pašvaldība sekmīgi turpināja piesaistīt ārējos investorus.

2003. gadā Spānijas uzņēmums *Iberdrola* sāka Kiselicē celt pirmo vēja parku ar 40 MW jaudu (27 turbīnas). Notika iedzīvotāju aptauja, un 90% šādu objektu atbalstīja. Kopš tā laika pašvaldībā izveidoti vēl trīs citi vēja parki. Kiselices lēmējvara īstenoja kompleksu stratēģiju, lai kļūtu par pašvaldību, kas izmanto atjaunojamos resursus, ir enerģētiski pašnodrošināta un energoefektīva. Tur enerģiju iegūst gan no vēja, gan biomasas un saules paneļiem. Sādas pārmaiņas varēja finansēt ne tikai ar ārējiem avotiem (Eiropas Savienības fondiem), bet arī nodokļu ieņēmumiem no vēja parku darbības. Tieši pašvaldības vadības iesaiste, ievērojot un saskaņojot dažādu pušu intereses, šo procesu nozīmīgi veicināja.

Skats no Vācijas – no Šlēsvīgas-Holšteina federālās zemes Ditmāršenas apgabala Noienkirhenas pašvaldībā, kur autors bijis augusta beigās. Vēja turbīnu augstums – 150 m, ierīkoti piebraucamie ceļi un zem zemes kabeļi. Taču, kā redzams, ap turbīnām notiek aktīva lauksaimnieciskā darbība – aug kāposti, kukurūza, labība, kartupeļi, ganās aitas. Tātad vēja parku dēļ zeme nezaudē lauksaimniecisko vērtību, toties cilvēkiem ir papildu ieņēmumi, un apkaimē ir ekonomiskā aktivitāte, kas dod labus ienākumus.

ŠLĒSVĪGA-HOLŠTEINA (VĀCIJA)

Kopienas vēja stacija

Kopienas vēja parki ir sastopami daudzos Vācijas reģionos, un vērojami atšķirīgi modeļi – no tādiem, kas pilnīgi pieder kopienai, līdz tādiem, kas tapuši ar investoru iniciatīvu un naudu, bet iedzīvotājiem ļauj iegādāties uzņēmuma akcijas vai atsevišķas turbīnas.

Šlēsvīgas-Holšteina federālā zeme atrodas starp Ziemeļjūru un Baltijas jūru un ziemeļos robežojas ar Dāniju. Vēja enerģijas izmantošanā tas ir viens no Eiropas vadošajiem apgabaliem. 2015. gadā nozarē strādāja 12 150 cilvēku. Šlēsvīgā-Holšteina darbojas nozīmīgs skaits ģeneratoru parku, kuru akcionāri ir lauksaimnieki un zemes īpašnieki, iesaistot arī citus iedzīvotājus un pašvaldības. Zemes īpašnieki gūst labumu no nomas maksas, akcionāri – no ieguldījumiem, sabiedrība – no uzņēmējdarbības nodokļa, kas tiek maksāts pašvaldības budžetā, un citiem atbalsta veidiem, tā konkrētajā vietā veicinot ekonomisko aktivitāti. Trīs vēja parku izveides un darbības izpēti projektā *WinWind* ļāvuši secināt, ka iedzīvotāju atbalsts šai ražošanai sasniegts, strādājot vairākos virzienos vienlaikus.

Raksturosim vienu vēja parku. Nelielajā Noienkirhenas pašvaldībā (ciematā ir 950 iedzīvotāju) 2009. gadā pret plāniem to būvēt bija asa opozīcija, taču 2015. gadā darbu sāka 12 turbīnu parks ar 38 MW jaudu. Sākumā protestētājiem nepatika, kādu vietu pašvaldība bija izvēlējusies. Viņi bažījās, ka vēja parka darbība radīs būtisku negatīvu ietekmi. 2009. un 2011. gadā diskusijās un vietējos referendumos noskaidrojās visām pusēm pieņemams ražošanas iekārtu zonējums, bet iebildumi pret parka darbību, var teikt, tika likvidēti saknē.

SARDĪNIJA, TULAS PAŠVALDĪBA (ITĀLIJA), VĒJA PARKS SA TURRINA MANNA

Nodokļu atlaides un saglabāta ainava

Konstruktīva sadarbība starp vēja parka īpašnieku (ENEL Greenpower), Sardīnijas reģiona vadību, vietējo pašvaldību un sabiedrību ļāva veiksmīgi pārvarēt dažādus šķēršļus, izveidojot vienu no lielākajiem vēja parkiem Itālijā.

Attīstības notika divos posmos: no 2002. līdz 2004. gadam (28 turbīnas ar 24 MW kopjaudu) un no 2008. līdz 2010. gadam (40 turbīnas, 60 MW). Kā norāda Itālijas kolēģi projektā *WinWind*, pirmajā posmā iedzīvotājiem nebija plašas informācijas un pieredzes par vēja enerģijas izmantošanu, līdz ar to nebija arī nozīmīgas pretestības un iebildumu. Pirmajā posmā sarunas norisinājās starp investoru *ENEL Greenpower*, Sardīnijas reģionu un divām pašvaldībām, kurās vēja parks atrodas. Toreiz nebija „spiediena uz ieguvumiem vietējai sabiedrībai”. Savukārt, vēja parku paplašinot, jau notika plašas konsultācijas ar vietējo kopienu un nevalstiskajām organizācijām. Kopienas un vides organizācijas puda skaidras prasības pēc taisnīgas ienākumu sadales, pēc vides un vizuālās ietekmes mazināšanas. Visu ieinteresēto pušu sadarbība deva

Vēja parka attīstību nodrošināja vietējais uzņēmums (komandītsabiedrība). Tā valde, respektīvi, zemnieki un zemes īpašnieki, pieņēma lēmumus, kas par ieguvējiem ļāva kļūt arī tiem, uz kuru zemes turbīnas tieši neatrodas. Proti, lai izvairītos no konfliktiem un skaudības, vēja parka ierosinātāji nolēma ieviest tādu zemes nomas modeli (*Flächenpoolmodelle*), kas ļauj arī tiem, uz kuru zemes turbīnas nav paredzētas, gūt labumu no nomas maksājumiem. Vēl iedzīvotāji varēja vēja parka uzņēmumā iegādāties daļas, sākot ar 500 eiro. Šādu iespēju izmantoja 145 cilvēki, un tas ir nozīmīgs skaits, salīdzinot ar visu iedzīvotāju skaitu. Arī pašvaldība iegādājās daļas maksimālajā daudzumā, kāds pieļauj likums, – par 20 000 eiro. Deputāti un mērs turpat aktīvi pauda atbalstu un parādīja, ka attīstītājiem uzticas. Arī ienākumi pašvaldības budžetā no nodokļiem, ko maksā vēja parka uzņēmums, un darba vietu radīšana bija būtisks ieguldījums, lai iegūtu sabiedrības atbalstu. Jāpiebilst, ka vēja turbīnu ekspluatācijai Vācijā nosaka vietējos uzņēmējdarbības nodokļus – *Gewerbesteuer*, tas nozīmē, ka pašvaldībām paliek 100%. Turklāt uzņēmuma, pašvaldības un nevalstiskā sektora pārstāvji kopā nolēma 1% no uzņēmuma gada peļņas pārskaitīt bezpeļņas sabiedriskajai organizācijai, kas ievieš Noienkirhenas iedzīvotājiem nozīmīgus projektus.

Pētnieki secinājuši, ka sabiedrības attieksmes maiņu veicināja iedzīvotāju iesaiste plānošanā jau no paša sākuma, vēja parku attīstības pārskatāmība, finansiālā līdzdalība, zemes nomas ieguvumu sadales modelis, tā sniedzot labumu visiem.

iespēju šīs vēlmes apmierināt.

Ar investoru panākta vienošanās par pašvaldības finansialajiem ieguvumiem, turklāt nozīmīgi mazināta turbīnu ietekme uz vidi (izvietošana blīvums, tehnoloģijas, kas mazina troksni, vizuālās ietekmes modelējums, pazemes kabeļi, konkrētas prasības, turbīnas darbinot, u.c.). Enerģētikas uzņēmums arī radījis desmit darba vietas, kurās strādā tieši vietējie.

Vienīgais parka īpašnieks *ENEL Greenpower* ik gadu Tulas pašvaldības budžetā iemaksā 2% no bruto ienākuma par tīklā nodoto elektrību. Šīs iemaksas veido ap 12% no pašvaldības gada budžeta jeb 400 000 eiro un ļauj īstenot daudzveidīgas sociālās iniciatīvas: sporta un atpūtas infrastruktūru, skolas siltināšanu, pabalstus jaundzimušajiem un daudz bērnu ģimenēm, atbalstu jauniešiem nacionālo pasākumu apmeklējumam u.c. Daļu naudas pašvaldība novirza, lai kompensētu atbrīvojumu no nekustamā īpašuma maksājuma par pirmo mājokli, un tam, lai segtu atkritumu apsaimniekošanas maksu (50 eiro mājāsaimniecībai).

DAŽI SECINĀJUMI

Projektā *WinWind* izziņātie labās prakses piemēri ģeogrāfiski atrodas patālu viens no otra. Tos ietekmē dažādi sociālie, juridiskie, ekonomiskie apstākļi, vietējās tradīcijas utt. Tomēr katrā pētnieki saskatījuši arī vairākas kopīgas iezīmes.

1. Sabiedrības atbalstu vēja enerģijai veido iedzīvotāju līdzdalība jau plānošanas un atļauju saņemšanas laikā. Pušu komunikācijai jābūt atklātai, uzticamai, pārskatāmī visos attīstības posmos – no iecerēs līdz taisnīgai ieguvumu sadalei un parka ekspluatācijas nosacījumiem.
2. Svarīgi, lai par ieguvēju kļūst visa vietējā kopiena, arī tie, kuri nav turbīnu vai nomas zemes īpašnieki.
3. Konsekventi jāsamazina vēja parku ietekme uz vidi, un tas iespējams, izmantojot tikai vismodernāko tehnoloģiju.
4. Iedzīvotāju iesaiste un uzklauššana ļauj veidot sabiedrības vajadzībām atbilstošu vēja parka plānojumu un darbu.

Plašāks labo piemēru apkopojums – projekta *WinWind* vietnes resursu sadaļā www.winwind-project.eu.

Aigars Štāls, Vides investīciju fonda projekta eksperts, speciāli laikrakstam *Kurzemnieks*, autora foto

VIEDOKĻI

Kam pieder: visiem vai investoram?

Ivars Kudreņickis, Fizikālās enerģētikas institūta eksperts projektā *WinWind*: – Nepieskaroties vēja parku ietekmei uz vidi un ainavu un iespēju to minimizēt, gribu pievērst uzmanību sociālā atbalsta ekonomiskajiem aspektiem. No īpašumtiesību skatu punkta var redzēt divus principiālus virzienus: kopienas vēja parkus un ārēja attīstītāja (investora) veidotus.

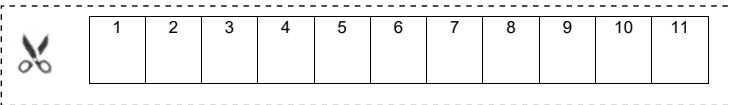
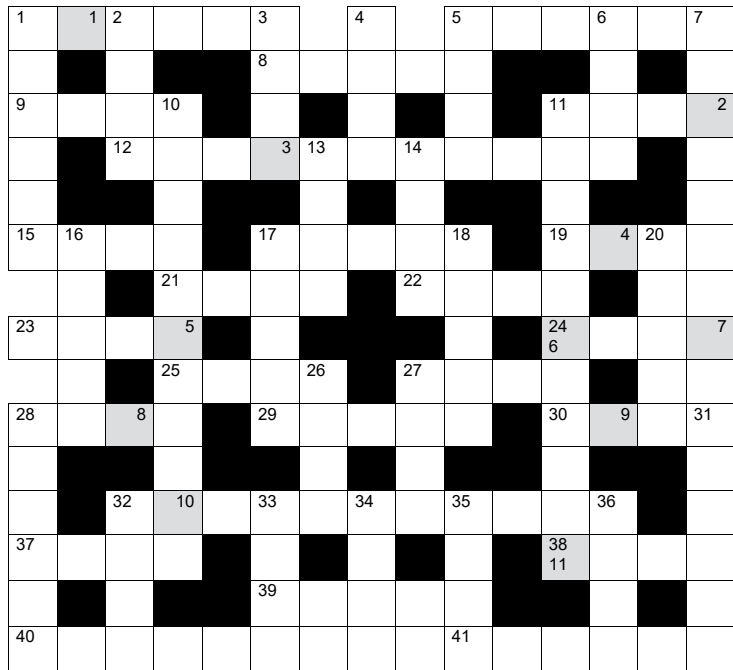
Pirmais virziens – vietējie/reģiona iedzīvotāji kā vēja parka īpašnieki. Pagājušā gada nogalē apstiprinātā pārskatītā ES Atjaunojamās enerģijas direktīva tieši uzsvēr šīs enerģijas kopienai nozīmi. Tādu kopienas galvenais mērķis ir vides, ekonomiskie un sociālie ieguvumi saviem biedriem vai vietējai teritorijai, nevis finansiāla peļņa. Eiropas valstu piemēri rāda sekmiņu kopienai vēja parku darbību dažādā mērogā. Būtiski nosacījumi ir nedominējoši dalībnieki un neliels vienas daļas ieguldījums. Saskaņā ar katras valsts likumiem šādu kopienai biedri var būt privātpersonas, uzņēmumi, zemnieku saimniecības, pašvaldības. Kopienas jau pēc savas būtības organiski iekļaujas vietējās sabiedrības/pašvaldības norisēs, neradot nozīmīgus konfliktus un sniedzot ieguvumus. Latvijā šādu kopienai darbībai jāattīsta normatīvais ietvars. Novērtējot pieredzi Eiropā, var redzēt, ka ļoti nozīmīga ir pašvaldības vadības līdzdalība, izpratne

Atbalsta lielas investīcijas

Ekonomikas ministrijas viedoklis – Ministrija atbalsta atjaunojamās enerģijas ražošanu, tajā skaitā vēja parkos. Ņemot vērā straujo tehnoloģiju attīstību un attiecīgi sarūkošās ražošanas izmaksas, vēja enerģijai ir augsts potenciāls un nozīme tajā, lai celtu atjaunojamās enerģijas īpatsvaru kopīgajā patēriņā un veicinātu enerģētisko neatkarību. Līdz šim vēja parki attīstīti maz – Latvijā ir vismazākā elektriskā jauda starp Baltijas valstīm, jo valsts stimulējusi vairāku citu atjaunojamās enerģijas resursu izmantošanu. Taču vēja enerģijas attīstība saskatām potenciālu, un tās nozīme valsts ilgtermiņa mērķu sasniegšanā palielinās. Tāpat uzskatām, ka sauszemes vēja parki tuvākajos gados būs iespējami bez valsts atbalsta un pēc tirgus principiem. Atsevišķu uzņēmēju gatavība atjaunojamo resursu nozarē īstenot lielus projektus, t.sk. vēja parkus, ir lielisks piemērs tam, ka nozares komersanti pasaulē ir gatavi strādāt pēc tirgus nosacījumiem, neprasot īpašu valsts atbalstu, kāds, kā zināms, sniegts iepriekš un ir pieaudzis līdz tādām līmenim, kas uzņēmēju konkurētspēju ietekmē negatīvi. Vienlaikus šādi projekti ir pozitīvs signāls jaunu investoru ienākšanai. Plānotajiem vēja parkiem būs būtiska pozitīva ietekme uz elektroapgādes drošību, gada griezumā uzlabosies arī apgādes balance. Skandināvijas un Baltijas valstu tirgum raksturīgi tas, ka vēja enerģijai labvēlīgos laika apstākļos elektrības cena nereti piedzīvo strauju kritumu, ierobežojot mūsu ražotāju konkurētspēju un radot nepieciešamību šajos periodos elektroenerģiju importēt. Attīstoties vēja parku jaudai, elektrības ražošanas kļūtu vienmērīgāka, tā mazinot apgādes atkarību no starpvalstu pārvaldes līnijām un kaimiņvalsts sistēmu darbības. Jāņem vērā arī netiešie ekonomikas ieguvumi, kas saistīti ar ieņēmumiem valsts un pašvaldību budžetā: importējot vēja elektroenerģiju no kaimiņvalstīm, ieņēmumi ir mazāki nekā tad, ja par tādu pašu cenu Latvijas biržas apgabalā tiek realizēta šeit saražotā, jo no vēja elektrostacijas papildus tiek iekasēts uzņēmuma ienākuma un iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kā arī paredzams lielāks nekustamā īpašuma nodoklis (rēķinoties ar to, ka būtu jāpieaug tās zemes vērtībai, uz kuras vienlaikus notiek gan lauksaimnieciskā, gan industriālā ražošana). Gan ministrija, gan Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra lielu investīciju projektiem pievērš īpašu uzmanību. Tie nodrošina ekonomikas izaugsmi, jaunas darba vietas, papildu nodokļus budžetā un citus pozitīvus aspektus. Vienlaikus investoriem jādarā viss, lai izpētītu ietekmi uz vidi un uzzinātu sabiedrības viedokli.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsons.

Risinājumu gaidām līdz 25. septembrim.

Horizontāli: 1. Lomu tips, kas atbilst aktiera talanta īpatnībām. 5. Bijušais Latvijas Ministru prezidents (1951), kas ar jahtu *Milda* apceļojis pasauli. 8. Zīda audums ar viļņveida lāsojumu. 9. Kukaiņu darinātu šūnu kopums. 11. Latviešu rakstnieks (1914–1983), romāna *Klosterkalns* autors. 12. Folkloras draugu kopa Latvijā un trimdas latviešu vidū. 15. Ass, ciets apmatojums dažiem dzīvniekiem. 17. Ventas kreisā pieteka. 19. Zīdītāju un cilvēku ektoparazīti. 21. Liela muca. 22. Latviešu aktrises L.Liepiņas loma filmā *Pie bagātās kundzes*. 23. Vīksnu dzimtas koks ar zāģzobainām lapām. 24. Viena no Baltijas jūras somu tautām, kuru senči ir Latvijas pirmiedzīvotāji. 25. Gara virve ar slidošu cilpu galā dzīvnieku ķeršanai. 27. Izplatītas lūpziēžu dzimtas nezāles. 28. Kustīgs izaugums dzīvnieku ķermeņa pakaļējā daļā. 29. Aprūtinājums, nasta. 30. Bērza mizas virsējā kārtā. 32. Tāls, tāds, ar ko nav garīgas tuvības. 37. Spēcīgs psihisks, emocionāls satricinājums, ko rada negaidīts pārdzīvojums. 38. Vienota Eiropas Savienības naudas vienība. 39. Zvaigznes, kuru spožums pēkšņi daudzkārt palielinās un pēc tam atkal samazinās. 40. Spiedīgs karstums. 41. Vi-dēji ātra deļa ar izteiktām gurnu kustībām.

Vertikāli: 1. Padziļinājums sienā. 2. Manta, kas pieder līgavai, dodoties laulībā. 3. Nobeiguma vārds kristiešu kulta rituālos. 4. Lieli zīdītāji, ūdens dzīvnieki. 5. Iedzimtības faktoru vienības. 6. Sāmi. 7. Vārdi un vārdu savienojumi, kuri neatbilst literārās valodas normai. 10. Kaut kas līdzvērtīgs. 11. Svarīgums, nozīmīgums noteiktā laika posmā, atbilstība pašreizējam brīdim. 13. Augstākās muižniecības tituls senatnē Spānijā. 14. Dzīvas būtnes eksistences izbeigšanās. 16. Ķīmiskā elementa vismazākā daļiņa. 17. Morāles normu, principu un ideālu kopums. 18. Psiholoģijā – neparasti stiprs emocionāla uzbudinājuma stāvoklis, kad cilvēka uzvedība kļūst nekontrolējama. 20. Rožu dzimtas krūmi ar baltiem, smaržīgiem ziediem. 26. Dabas pētnieks, televīzijas raidījumu vadītājs (1968). 27. Vēdisma uguns dievs. 28. Reklamēt, klaji izrādīt. 31. Viesistaba, telpa viesu pieņemšanai. 32. Pūtīte. 33. Valmieras Drāmas teātra aktrise (1978). 34. Izklaidējoša televīzijas programma. 35. Neieredzēt. 36. Priežu mežs.

Pareizā atbilde: **ROKAMBOLIS** (daudzposmu spēle).

Atbildes

Horizontāli: 1. Kāpslītis. 5. Pele. 7. Abza. 9. *Star*. 10. Elba. 11. Kūla. 13. Sin. 14. Klūp. 16. Sija. 17. Alas. 18. Silaines. 20. Apspiest. 22. Īnieces. 25. Skangali. 27. Asis. 29. Māra. 31. *Suns*. 32. Var. 33. Sils. 34. Ogle. 35. Aura. 37. Elsa. 38. Idra. 39. Aprakstīt.

Vertikāli: 1. Kuls. 2. Svīskis. 3. Īstenība. 4. Sāba. 5. Pāls. 6. Etna. 7. Abra. 8. Akls. 11. Kāpslītis. 12. *Aija*. 14. *Kaķi*. 15. Prātnieks. 19. Iže. 21. PIN. 23. Ikss. 24. Solveiga. 25. Stārstas. 26. Gars. 27. Ance. 28. Segā. 29. Mēri. 30. Aina. 34. Osta. 36. Adīt.

Pareizi atbildējuši: Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Ojārs Silkans.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam*, *Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē!

Septembra uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcent's.

MANS MĀJDZĪVNIĒKS

Kvēlākie sapņi piepildījušies

„Tā ir spēcīga saikne, kas man radusies ar zirgiem, un es nevaru to izskaidrot. Esmu neizsakāmi pateicīga, ka mana ikdiena rit kopā ar šīm brīnišķīgajām būtnēm,” stāsta divu zirgu – Parisas un Cēzara – saimniece, kuldīdzniece Marta Laizāne.

Marta Laizāne un viņas 13 gadus vecā mīlule Parisa.

NEŠĶIRAMI KOPĀ

Martas ģimenē zirgi mīlēti paaudžu paaudzēs. Meitenei apritējuši 12 gadi, kad tētis paziņojis, ka mājās būs jauns iemītnieks. „Sajūta bija tāda, ka mans kvēlākais sapnis beidzot piepildīsies. Tas bija liels notikums, kas manu dzīvi mainīja,” atzīst Marta.

Zirgu ģimene izlēmusi iegādāties no kādas īpašnieces Kuldīgas apkārtnē. Variantu bijis daudz, taču izvēlēties vienu nav bijis grūti: „Ieraugot Parisu, kļuva skaidrs, ka tā ir mūsējā. Tā ziņkārīgi paskatījās un pēc kāda laika iebāza degunu tētim azotē.” Savukārt Cēzars neesot pirktis, bet pieņemts tāpēc, lai būtu nodrošināts ar mājām un stalli. Lai gan tas iemīlēts no visas sirds kā savējais, oficiāla saimniece tam esot cita.

„Kopā ar Parisu esam jau sešus gadus, ar Cēzaru – piecus,” stāsta meitene. Visiespaidīgākās atmiņas palikušas no tās dienas, kad abi zirgi satikās. Tie neticami ātri sadraudzējušies un plecu pie pleca devušies ganībās: „Kopš šīs dienas viņi ir nešķirami un vienmēr kopā.”

SAMIĻOT UN APČUBINĀT

Marta stāsta, ka apsēstība ar zirgiem viņu vajājis jau kopš agras bērnības: „Manuprāt, tie, kuri ar mīlestību pret zirgiem reiz *saslimuši*, paši nekādi to nav izvēlējušies. Tā vienkārši notiek.” Ikdienā viņai laiks paiet, mācoties vai iesaistoties kādās ārpuskolas aktivitātēs, taču meitene cenšas vairāk laika pavadīt kopā ar mīļuliem: „Vienmēr parūpējos, lai tiem ir viss nepieciešamais, trenēju tos vai vienkārši apčubinu un samī-

„Kad sirds pilna un galva noslogota ar grūtībām, atliek tikai aiziet pie zirgiem. Tie pieliecas pavisam tuvu, iepūš savu mierpilno dvašu man matos, un šķiet, ka laiks apstājas. Un prāts kļūst mierīgs.”

Parisa un Cezars jau kopš pirmās satikšanās ir nešķirami draugi.

loju.” Kādreiz Marta ar ģimeni apmeklējusi jāšanas sporta sacensības, kur interese par šiem dzīvniekiem tikai augusi. Meitene atklāj, ka nākotnē sapņo kādu zirgu iegādāties pati, jo tie ir nemainīga viņas dzīves daļa.

CAUR NEIZSAKĀMU MĪLESTĪBU

Saikne ar zirgiem izveidojusies ļoti spēcīga, taču Marta atzīst, ka nākas saskarties arī ar grūtībām. Viena no tām – traumas. Dzīvnieki pēc dabas esot nedaudz tramīgi un bailīgi, tāpēc dažreiz var būt nepatīkamas situācijas vai negadījumi: „Galvenais ir saprast, ka zirga nodoms nekad nav nodarīt pāri. Pārsvarā tas ir

paš aizsardzības instinkts.” Marta atklāj, ka gadījies arī sasitumi: „Par laimi, esmu guvusi tikai dažas sīkas traumas, taču vis-smagākais bija kritiens no zirga uz akmeņiem, kad diezgan stipri atsitu astes kaulu.”

Bet par spīti tam zirgi dodot ļoti daudz pozitīvu emociju. „Brīžos, kad sirds pilna un galva noslogota ar grūtībām, atliek pie tiem tikai aiziet. Tie pieliecas pavisam tuvu, iepūš savu mierpilno dvašu man matos, un tajā brīdī šķiet, ka laiks apstājas. Un prāts kļūst mierīgs. Šo iemeslu dēļ es zirgus tik ļoti mīlu, un nav nekā tāda, ko es jebkad vēlētos tajos mainīt.”

Elizabete Rublāne
(Jauno žurnālistu skola)

VALODNIEKS

Kurzemnieka konkursā tiek publicēti izteicieni un jēdzieni. Precizāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens vilkt kastaņus no uguns?

Atbildes līdz 25. septembra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv!

Atbilde.

Ingars Neimanis skaidro: „Teicienu *dzīres mēra laikā* lieto tad, kad kādu notikumu var raksturot kā dzīres vai līksmību tajā laikā, kad visapkārt valda posts. Šādu situāciju aprakstīja gan itāliešu rakstnieks Džovanni Bokačo savā 1353. gadā izdotajā darbā *Dekameron*s, gan skotu dzejnieks Džons Vilsons 1816. gadā sarakstītajā poēmā *Mēra pilsēta*, bet Aleksandram Puškinam bija luga ar tādu nosaukumu. Fragments no Mārtiņa Ziverta lugas *Kāds, kura nav*: „– Lūk, tās ir dzīres! Mēra laikā. – Kā? – Tas ir tāds izteiciens, bet tas nekā nenozīmē. – Tātad jūs, mans draugs, esat daudz ko pārdomājis? – Jā. Daudz.” **Anita Eglīte** min, ka nosaukums, iespējams, radies no Džona Vilsona 1816. gada poēmas *Mēra pilsēta*, kurā stāstīts par šo epidēmiju Londonā 1665. gadā. Bet *dzīres mēra laikā* varot teikt par pārspīlētu izšķērdību laikā, kad citiem ir slikti apstākļi, nabadzība utt.

Konkursu atbalsta Micrec.lv

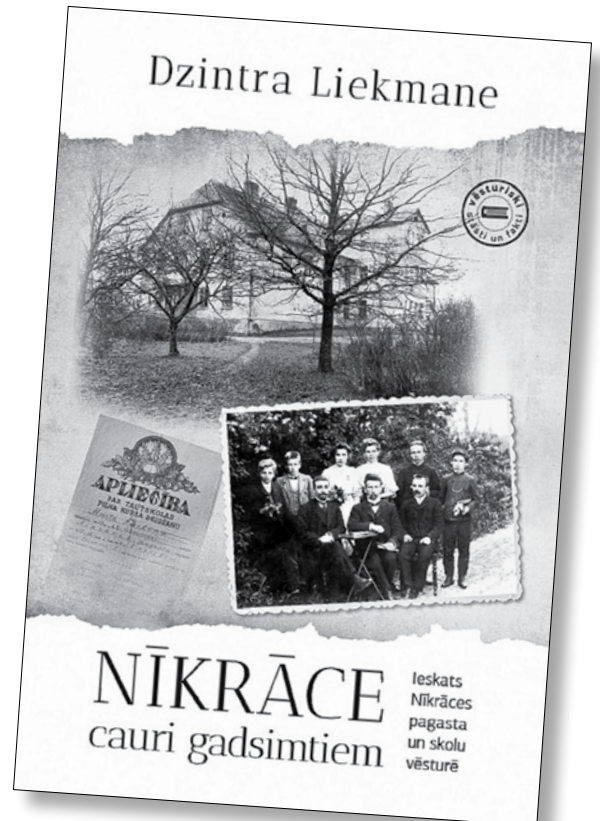
VĒSTURE

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti.
Nobeigums. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Nīkrāces skola.

KALNA VENTNIEKI

Nīkrācnieki Ainis un Līvija Ancāni saimnieko *Kalna Ventniekos*. A.Ancāns ievēlēts par Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas (LBLA) Kuldīgas nodaļas vadītāju. Abi bērni – Liene un Pēteris – mācījušies Nīkrāces pamatskolā, Liene kādu laiku te strādājusi par jaunāko klašu skolotāju. Pēteris beidzis ekonomikas maģistrus un kā jaunais zemnieks izveidojis savu saimniecību, jo laukos saredz perspektīvu.

Kalna Ventnieku saimniece L.Ancāne stāstīja, ka kopā ar vīru kopj aptuveni 540 ha, lielākoties nomas zemes, bet galvenos ienākumus gūst, audzējot gaļas šķirņu dzīvniekus. Saimniecisko darbību ģimene sākusī 2007. gadā un lieto bioloģiskās metodes. Tā Nīkrāces pagastā zeme diezgan lielā platībā neaizaug ar krūmiem. Saimniecība atmežo pļavas, lai dzīvniekiem iegūtu papildu ganības.

Kalna Ventniekos ir ap 200 krustojumu un tīršķirnes dzīvnieku: Šarolē, Limuzīnas, Herefordas, Angusa un Latvijas brūnās krustojumi. Uz visu ganāmpulku ir četri vaislas bulļi – vidēji uz 20 govīm viens.

Lai iegūtu vairāk produkcijas, nepietiek telītes atražot tikai no sava ganāmpulka – tās noteikti regulāri jāiepērk no apkārtnē. Īpašniece atzīst, ka vislabāk dzīvniekus iepirkt no mazām saimniecībām, tad tie esot mierīgāki un vieglāk aklimatizējas jaunajā vidē, nepārdzīvojot lielu stresu.

Visi dzīvnieki sadalīti pa grupām, 30–40 katrā, tajās zīdītāgovis dzīvo kopā ar teļiem. Vasarā dzīvnieki staigā pa pļavām, krūmājiem un mežiem, meklējot sev barību, dzer ūdeni no upītes.

Taču ziemā visus ievieto novietnē, kur tie brīvi staigā, kā arī tiek bagātīgi piebaroti ar sienu un skābbarību. Ūdeni tie iegūst no apsildāmajām dzirdnēm. Arī par dzemdību vietu ir padomāts – tā atrodas kādreizējā siena šķūnī, kur kādu laiku pēc atnešanās govīs uzturas kopā ar teļiņu.

L.Ancāne atzīst, ka būvju celtniecībā nevajag ieguldīt lielu naudu, jo tas lēni atmaksājas. Labāk izmantot vecos šķūņus un viegla tipa novietnes, kurās jāiegulda mazāk.

MAMMAS DABAS VĒSTNIECĪBAS SKOLA

Pēc cītīga divu gadu darba 2016. gada 1. septembrī skolai piešķirts *Mammas dabas vēstniecības* tituls. Apliecinājums tam – uzvilks ekoskolas karogs. Lai šo titulu saglabātu, jāturpina darbs un jācīnās, lai karogs pie skolas plīvotu arī turpmāk.

Visiem pasākumiem skolā cauri skan dabas tēma. Kā ekoskola tā piedalās bioloģiskās daudzveidības projektā *Lielās augu medicīnas*. Tā ir ierosme, kā jauniešus ilgstoši iesaistīt apkārtnes augu un kukaiņu sugu izpētē un saglabāšanā. Tajā piedalās skolas no desmit Eiropas valstīm. Bērni un skolotāji iepazīst augus, krūmus, kukaiņus, kāpurus un gliemjus. Skolā iegādātas lupas, lai jaunie pētnieki varētu objektus izpētīt.

Galvenie uzdevumi šajos projektos iesaistītajām skolām ir palielināt bērnu interesi par dabas vērtībām un ar konkrētu rīcību tuvējā apkārtnē sugas saglabāt un pat veicināt to pieaugumu. Tā pašu spēkiem tiktu veidota arī Eiropas skolu apkārtnes datu bāze, ko vēlāk varēs ērti izmantot mācībās.

JAUNUMS – ĀRA STUNDAS

Ne tikai dažādos konkursos, ne

Direktori, kuri strādājuši Nīkrāces skolā

Nr.	Vārds, uzvārds	Darba gadi	Amats
1.	Indriķis Anus	1851.g.– ?	skolas pārzinis, skolotājs
2.	Hans Freimanis	1890.–1893.g.	skolas pārzinis, skolotājs
3.	Kārlis Zingēvičs	1897.g.– ?	skolas pārzinis
4.	Fricis Čubis	Ap 1900.g.	skolas pārzinis
5.	Antons Ziņģis	Ap 1906.g.	skolas pārzinis, skolotājs
6.	Vīlis Kamerovskis	1906.–1915.g.	skolas pārzinis, skolotājs
7.	Jānis Ļucis	1911.–1934.g.	skolas pārzinis, skolotājs
8.	Jānis Blūms	1934.–1946.g.	skolas pārzinis
9.	Ed. Andersons	1947.g.	direktora vietnieks
10.	Nelda Baltiņa	1947.–1949.g.	direktore
11.	Ārijs Ārstnieks	1949.g. dec.–1950.g. maijs	direktors
12.	Alvīne Migliniece	1950.–1959.g.	direktore
13.	Bruno Holsts	1959.–1961.g.	direktors
14.	Vilma Kalnkārkle	1961.g.	direktora aizvietotāja
15.	Kārlis Krustkalns	1962.–1965.g.	direktors
16.	Kārlis Krustkalns	1965.g.	direktora vietnieks
17.	Regīna Spēkaine	1965.g.	direktore
18.	Andris Rudovics	1965.g.	direktors
19.	Ilgā Dreija	1965.–1971.g.	direktore
20.	Jānis Tjarve	1971.–1978.g.	direktors
21.	Ārija Liepa	1978.–2003.g.	direktore
22.	Inga Flugrāte	2003.–2004.g.	direktora v. i.
23.	Anda Vītola	2004.–2008.g.	direktore
24.	Inga Flugrāte	2008.–2009.g.	direktore
25.	Elīna Linkovska	2009.–2010.g.	direktore
26.	Svetlana Rumpē	2010.–2014.g.	direktore
27.	Anita Sebeža	No 2014.g.	direktore

tikai bioloģiskās daudzveidības projektā, bet arī citos pasākumos Nīkrāces pamatskola iesaistās aktīvi. Skolēni un skolotāji daudz laika pavada ārā stundās un plāno tās regulāri rīkot arī turpmāk. Šo stundu galvenais mērķis ir interese par dabu radīt caur mācību priekšmetu prizmu.

Vienas no pirmajām ārā stundām notika skolas apkārtnē, bet 2016./2017. mācību gada sākumā – Skrudas mežā. Sešas radošās darbnīcas – matemātikā, latviešu valodā, svešvalodās, dabaszinībās, sporta un orientēšanās prasmē – vadīja skolotāji. Mācību stundu uzdevumiem lie-

toti tikai dabas materiāli. Lai arī liņāja, skolēnus tas netraucēja. Kā atgādināja direktore Anita Sebeža, nav sliktu laika apstākļu, ir tikai nepiemērots apģērbs.

Skolotāji stundās izmantoja spēles un aktīvās atpūtas elementus, darba lapas ar uzdevumiem, pētniecību, novērojumus un dažādas izzīņas darbības. Skolēni stacijas apmeklēja ar lielu interesi, uzdevumus pildīja aktīvi. Matemātikā vajadzēja nomērīt koku un aprēķināt, cik malkas var iegūt, bija arī jāaizpilda koka pase. Latviešu valodā – darbs ar attēliem, jāmin mīklas, jāskaita tautasdziesmas par kokiem, jāra-

Apģāds "Jumava" pašvaldību sērijas ietvaros izdevis Dzintras Liekmanes grāmatu *Nīkrāce cauri gadsimtiem*.

da sajūtu gleznas, tēlaini izteicēni. Tāpat meža norises bija angļu un krievu valodas tēma. Dabas zinībās vajadzēja izvēlēties vienu koku un raksturot, kāds tas izskatās, kādi tam iemītnieki un kaimiņi zemsedzē. Mežā jāatrod desmit norādes un tās jāsakārto vēsturiskā secībā. Veselīgas bija sporta un orientēšanās nodarbības. Ne velti visi skolēni atzina, ka mācīties dabā viņiem patīk.

Direktore A.Sebeža uzsver, ka līdz ar iesaistīšanos ekoskolu programmā visus pārņēmis nemītns darbošanās prieks. „Pārguruši, bet joprojām entuziasma pilni,” viņa slavē savu saimi. Pasākumos iesaistās visi, kas vien var, arī skolotāji, tehniskie darbinieki un rotaļu grupiņas bērni. Daždien skola ir tukša – visi aizgājuši dabā. Mācībām tas netraucē.

Mācību pārzine Svetlana Rudzīte uzskata, ka jaunieši ir mūsu nākotne. Ja vēlamies viņus iesaistīt mūsu pagastam un novadam, svarīgi radīt iespēju justies piederīgiem un vajadzīgiem, radīt vidi, kas attīsta un ieinteresē apgūt zināšanas, ko vēlāk var lietot dzīvē.

Kārlis Ulmanis teicis, ka tauta nedzīvo tikai šodienai, nedzīvo vienai dienai, vienam gadam, vienai paaudzei. Tautas sākums un saknes ir senā pagātnē, un, jo lielāku skaitu slavenu darbu varam saskatīt pagātnē, jo stiprāki esam tagadnē un stiprāki ieiesim nākotnē.

Bažas par ziemu

Rudbāržu pagasta Parka ielas 1. nama iemītnieki zienu gaida ar bažām, jo pirms trim gadiem iecerētais mājas atjaunošanas projekts nav īstenojies, nav arī izdevies vismaz logus dzīvokļos nomainīt, kā tas nolemts kopsapulcē.

DABŪJA PLAUŠU KARSONI

„Ziemā temperatūra kā nu kurā dzīvoklī, bet vairāk par 16 grādiem nav nekur,” stāsta pagasta amatier-teātra režisore Mirdza Pilskunga. „Lejā kaimiņiene temperatūru istabā mērīja katru dienu – tikai 13 grādu. Sēdēja biežās pufaikās, tomēr dabūja plaušu karsoni. Tā kā bija pārdevusi māju, viņai bija nauda, lai logus šovasar nomainītu. Citiem ietaupījumu nav, ienākumi mazi – knapi pietiek iztikšanai, jo pārsvarā te dzīvo pensionāri.”

BAIDĀS KAUT KO TEIKT

Mirdza ar vīru Gunāru uz Parka ielu pārcēlās šīgada sākumā – samainījās ar ģimeni, kurai vajadzēja lielāku platību. Savukārt pensionāru pārim pietiek ar vienistabas mājokli. Turklāt tika teikts, ka šeit būs siltāk. Taču izrādījies pretēji. Janvārī rēķins – vairāk nekā 80 eiro, no tiem ap 60 eiro par apkuri. „Pat tad, ja varētu maksāt vairāk, lielāku siltumu dabūt nevaram,” tā iedzīvotāja. „Salām, salām, visi bijām izmisumā. Zvanīju uz kurtuvi. Tur atbildēja, ka dūmi gaisā iet, tātad viss kārtībā. Lai zvanot komunālās saimniecības priekšniecībai. Bet tur mani atraidīja. Tur jau tā lieta, ka te gandrīz visi ir veci cilvēki, kuri baidās ko teikt. Kad sapulcē pajautāja, kur tad siltināšanas projekts palicis, atbilde tāda, ka komunālajai saimniecībai mainījies vadība.”

RUNĀJA JAU SEN

Mājā ir 24 dzīvokļi, tikai daži privatizēti, bet vairums pieder pašvaldībai. Rudbāržos ir centralizēta gāzes apkure, ēkas vecas, siltuma zudums liels. Jau vairākus gadus iedzīvotāju sapulcēs spriests, kā energoefektivitāti uzlabot. Pirms trīs gadiem divām mājām – minētajai un Jubilejas ielas 3. namam – sāka gatavot re-

24 dzīvokļu ēkai Parka ielā 1 apkures sistēma ļoti novecojusi, logi veci, sienām pūš cauri, bet siltināšana trīs gadus iesprūduši.

Mirdza un Gunārs Pilskungi gada sākumā pārcēlās uz vienistabas dzīvokli Parka ielā 1, jo te mazāka platība un solīts, ka būšot siltāk, taču izrādījies otrādi. Taču viņi nesūdzas, jo lejas stāvā, īpaši gala mājokļos, ir vēl aukstāk – ziemā istabās 13–15 grādu.

novācības projektu, taču nekas tālāk nav virzījies. Pēc iepriekšējās ziemas (kas nebija pārāk bargā) Parka ielas iemītnieki izmisīgi lūdza pašvaldībai palīdzību. Sa-

pulcē kopā ar apsaimniekotāju – Skrundas komunālo saimniecību (SKS) – nolemts, ka siltuma zudumu varētu ievērojami mazināt, dzīvokļos nomainot logus.

Jāpazīst pagasta dzīve un cilvēki

Rudbāržu pārvaldes vadītāja Dzintra Veģe pagasta labā nostrādājusi 30 gadus un nu nolēmusi šo darbu atstāt.

NOMAĪNĪJUŠIES ASTOŅI PRIEKŠNIEKI

Dz. Veģe atzīst, ka aiziešanai ir savi iemesli, taču par tiem nevēlas runāt. Vienkārši esot nolēmusi, ka pienācis laiks atpūsties, jo gana daudz jau nostrādāts – jūlijā apritēs 30 gadu.

„Darba apjoms liels – citur maiži nopelnīt vieglāk. Tomēr negribu pēcnācēju baidīt, jo viss ir izdarāms. Galvenais ir pazīt cilvēkus, pagasta dzīvi, saimniecību. Rudbāržu teritorija ir plaša, liels

pašvaldības ceļu kopgarums.

Man bija viegli, jo esmu te uzaugusi. Iepriekš strādāju skolā, tad par apdrošinātāju. Kad pagasta padomes sekretāre Zenta Kalniņa aizgāja pensijā, atnācu viņas vietā. Šajos gados notikušas visādas pārmaiņas. Astoņi priekšnieki man šeit bijuši. Lielāks kolektīvs bijām. Kādreiz dzīva vairāk bērnu, jaunie precējās – man kā sekretārei bija jāreģistrē. Kā nu kurš vēlējās: cits vienkāršāku, cits krāšņāku ceremoniju. Interesanti gājās.

Tad nāca novadu reforma, mainījās pienākumi, samazinājās darbinieku skaits. Sekretāra štata vietas vairs nav – visu dara pārvaldes

vadītājs pats. Vēl tikai šoferis un apkopēja, kas uz 0,3 slodzēm piestrādā arī kasē. Sava kultūras darbinieka nav, sociālais darbinieks strādā vairākos pagastos, bārtiņtiesa skaitās pie novada domes.”

PRETENDENTI IR

Dz. Veģe strādās līdz oktobrim. Pieteikšanās pārvaldes vadītāja amatam jau beigusies. Skrundas novada domes priekšsēde Loreta Robežniece teic, ka pretendenti ir, bet neizpauž, cik. Pieteikumi vēl tiks skatīti.

„Jānāk kādam jaunākam,” piebilst pašreizējā vadītāja. „Dienžel liela daļa jauniešu no Rudbāržiem aizbraukusi – uz Rīgu

KUR NOKLĪDA PROJEKTI?

Mājai ir 3500 eiro apsaimniekošanas naudas uzkrājums. Iemītnieki ir kārtīgi maksātāji – parādu tikpat kā nav. Cenu aptaujā noskaidrots, ka logu maiņa maksā 4800 eiro. Pagasta pārvalde bija gatava trūkstošos 1300 eiro iedot no dzīvokļu remontam atvēlēta budžeta.

„Teicu, ka varam neremontēt tās telpas, kurās tāpat nav iemītnieku, un labāk atdot mājai, kurā cilvēki salst,” saka pārvaldniece Dzintra Veģe. „Par cilvēkiem, īpaši pensionāriem, taču jā rūpējas! 13 grādos pat jaunam būtu auksti, kur nu vēl veciem un slimiem, kuri maz kustas un lielākoties dzīvo pa māju. Viss jau bija sarunāts, bet dome pēkšņi pateica, ka to naudu nevar ņemt. Manuprāt, tas nebija godīgi, jo tā jau nav pašvaldības nauda, bet tā, ko iedzīvotāji maksā par apsaimniekošanu. Komunālā saimniecība taču piekrita. Un kur tad noklīduši tie siltināšanas projekti – kas par to atbildēs?”

KAD SILTUMU NETAUPIJA

SKS nekustamo īpašumu pārvaldniece Aivis Vītols atzīst: „Mājai energoefektivitāte ļoti zema – apkures sistēma novecojusi, logi veci, sienām pūš cauri. Padomju gados, kad par siltuma taupīšanu nedomāja, ierīkoti mazi radiatori. Kurinot saudzīgā režīmā, lai patērētājiem nav daudz jāmaksā, tie vairs nespēj nodrošināt pietiekamu siltumu. Tāpēc tiek gatavots renovācijas projekts. Turklāt ēka tā interesanti uzbūvēta: vienā galā ar atsevišķu ieeju dzīvokļos, otrā daļā kā kopsmītne.”

DOMĒ NEATĻĀVA

Arī A. Vītols piekrīt: logus varēja nomainīt, tad cilvēkiem nebūtu tā jāsalst. SKS iesniegusi priekšlikumu domes attīstības komitejai, taču saņēmusi atteikumu. „Sākumā dome mūs atbalstīja. Tad izrādījās, ka juridiski nedrīkstam mājas apsaimniekošanai paredzēto uzkrājumu tērēt atsevišķi dzīvokļiem, kaut arī tie pieder pašvaldībai. Var mainīt kopējo jumtu, kanalizāciju, ārdurvis, logus kāpņu telpās, bet ne dzīvokļos.”

AIZĶERŠANĀS VAIRS NEBŪŠOT

Pašreizējā SKS vadība par iesprūdušo projektu pagātni atbildēt nevar. Taču A. Vītols sola rīkoties, lai jau pavasarī to iesniegtu finanšu institūcijā Altum un sāktu īstenot. „Šis tas tur bija nepareizi iestrādāts. Parka ielā bija paredzēts atvienot gāzes vadu, bet to nedrīkst, tāpēc jāpārstrādā. Tad aizķeršanās vairs nebūs. Ar Jubilejas ielu 3 ir sarežģītāk, jo šī ēka celta burta L veidā un viena daļa kādreiz jau siltināta. Bija paredzēta tikai otrās daļas siltināšana. Altum tam nepiekrīt, tātad vajadzēs pārdomāt, ko īsti darīt.”

Pēc 30 Rudbāržu pagasta pārvaldībā nostrādātajiem gadiem Dzintra Veģe atzīst, ka darbs bijis apjomīgs un interesants.

vai ārzemēm peļņā. Gan jau arī ienācējs mūsu cilvēkus iepazīs. Te jāņem vērā, ka jābūt labai komunikācijas prasmei, jo mūsu sabiedrības īpatsvars ir vecie ļaudis, kuri bieži vēlas vienkārši pa-

runāties. Kas zina, kādas pārmaiņas nesīs gaidāmā administratīvi teritoriālā reforma.”

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

PĀRDOD

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, apjomīgi vīriešu **APĢĒRBI**, **APAVI** – ikdienai, darbam, medībām.

Pārdod Latvijā ražotus **PVC**, **KOKA**, **ALUMĪNIJA LOGUS** un **DURVIS** no sertificētiem materiāliem par, iespējams, labāko cenu Latvijā. Adrese: Kuldīga, Graudu iela 10. Tālr. 20122458.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Ozola atgriezumu **MALKU**. Kravā 2 m³. Piegāde Kuldīgā. Tālr. 63322142.

MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

Meža **MALKU**. Tālr. 29883311.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 25669128.

TRAKTORUS, **PIEKABES**, inventāru, vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

TRAKTORUS. Tālr. 25203776.

GARĀŽU. Tālr. 28728202.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī aprūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirmsas visā Kurzemē. Kārtojamos dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

Baltalkšņu **CIRSMAS**. Tālr. 27811870.

SIA *PRIEDES AG* par augstu cenu mežā pie ceļa iepērk visu veidu **APAĻKOKUS**. Tālr. 26760065, 26993794.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Kautuve SIA *Lāses AM* Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē pērk kautsvārā piena un gaļas šķirnes **LIELLOPUS**, **JAUNLOPUS** un **TEĻUS** par tirgus cenām. Ir piemaksas gaļas liellopiem. Labas cenas jaunlopiem. Visiem piemaksas par daudzumu, sākot no 5 gab. Samaksa 7 dienu laikā. Transports bez maksas. Tālr. 29353243.

GAIENES, BRŪKLENES, ĀBOLUS sulai: Kuldīgā, Planīcas ielā 7a, tālr. 24949355; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 24845242; Aizputē, Sakas ielā 9, tālr. 25366612; transports pie klienta, tālr. 26284210. Dodam maisus āboliem.

ĀBOLUS sulai Kuldīgā, Mederu ielā 8. Tālr. 26567540.

Iepērkam **ĀBOLUS** sulai, visas šķirnes, arī kritušos, braucam pakāj. Tālr. 20133934.

Iepērk visu šķirņu **ĀBOLUS**. Piebraucam pie klientiem. Samaksa tūlītēja. Tālr. 26190400.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

Esī mūsdienīgs!
www.307.lv
Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora
307.lv

DAŽĀDI

JOGA no nulles. Bezmaksas lekcija 24. septembrī 19.00 1905. gada ielā 5 (sētas namā). Tālr. 29330833.

ELEKTRIĶIS, SANTEHNIĶIS, sīkie sadzīves pakalpojumi. Tālr. 25188188.

MAINĀM JUMTU segumus, ēku siltināšana, remontdarbi, jaunu ēku būvniecība, piegādājam materiālus, būvgružu savākšana. Tālr. 22489517.

Paaugstiniet savu **NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA** vērtību! Ja jums pieder zeme, kas ir aizaugusi ar krūmiem vai mežu, frēzējam ar pielīdzināšanu nelielās, kā arī lielās platībās. Tālr. 26776151.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Moderna **SULU SPIEŠANA** un pastērizācija Kuldīgā. Pildīšana maisos ar krāniem: 5 l – 2,60 eiro, 3 l – 2,00 eiro. Graudu ielā 5, tālr. 28466573.

IZIRĒ

Viesu nams *Ventas rumba* – **NAKTS-MĪTNES** strādnieku brigādēm. Tālr. 26377683, 26438250.

MAINA

Divistabu **DZĪVOKLI** ar piemaksu pret remontējamu **MĀJU** Kuldīgā. Tālr. 25566770.

Viss par reklāmu *Kurzemniekā!*
Tālrunis 63324881.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirmsu atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

Kuldīgas un Paņevežas jaunieši rada dziesmas un ieraksta albumu

23. augustā Kuldīgas jauniešu mājā aizvadīts noslēguma pasākums (attēlā) projektā Nr. LLI-282 *Jauniešu sociālās iekļaušanas un iesaistes pasākumi Paņevežā un Kuldīgā (Youth empowerment)*, kas realizēts *Interreg V-A Latvijas – Lietuvas programmā 2014.–2020. gadam*.

Interreg
Latvija-Lietuva
European Regional Development Fund

Projekts tiek īstenots no 2018. gada 3. aprīļa līdz 2019. gada 2. oktobrim. Pagājušā gada augustā *Usmas Mežos* notika piecu dienu mūzikas nometne *Cool Dig*, kas beidzās ar koncertu, savukārt šīgada martā Paņevežā notika divu dienu mākslas nometne *The Roles We Play*, pēc kuras dalībnieki izveidoja savu darbu izstādi.

2018. gada septembrī Kuldīgas jauniešu mājai iegādāts ierakstu studijas inventārs un mūzikas instrumenti. Arī Paņevežas jauniešu centram iegādāti datori, virtuves un mākslas nodarbību inventārs, kas jau izmantots mākslas nometnē. Tāpat izstrādāts metodiskais materiāls, kurā iekļauti abās Kuldīgas nometnēs iesaistīto ekspertu nodarbību plāni latviešu un angļu valodā, kas būs pieejami arī publiski.

No 19. līdz 23. augustam Kuldīgas jauniešu mājā aizvadīta trešā – noslēdzošā – radošā nometne *Cool Dig II*, kurā ierakstīts mūzikas disks, izmantojot projektā iegādāto studijas tehniku un instrumentus. Noslēguma pasākumā draudzīgā atmosfērā abu valstu jaunieši disku prezentēja, kopā dziedot un rādot fotogrāfijas par nometnē piedzīvoto. Piedalījās arī eksperti, kuri iepazīstināja ar savu metodisko materiālu.

Projekta vispārējais mērķis ir veicināt riskam pakļauto Kuldīgas un Paņevežas jauniešu sociālo iekļaušanu. Nometnēs iesaistījušies 60 Latvijas un 60 Lietuvas jaunieši. Projekta finansējums ir 142 767,13 eiro, t.sk. 121 352,05 eiro no ERAF. Kuldīgas novada pašvaldības plānotais finansējums – 67 934,63 eiro.

Plašāka informācija: www.kuldiga.lv > *Pašvaldība* > *Projekti*.

Šī informācija sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālo atbalstu. Par tās saturu pilnībā atbild Kuldīgas novada pašvaldība, un tā nekādos apstākļos nav uzskatāma par Eiropas Savienības oficiālo nostāju.

VĀRDADIENAS

No 23. līdz 29. septembrim
 23. Vanda (1290), Veneranda (788), Venija (29)
 24. Agris (4467), Agrita (1208)
 25. Rauls (294), Rodrigo (891)
 26. Gundars (1756), Knuts (34), Kurts (166)
 27. Ādofs (332), Ilgonis (758)
 28. Lana (983), Sergejs (22 527), Svetlana (19 450)
 29. Mihails (8291), Miks (1180), Mikus (1054), Miķelis (870)

Populārākie: Svetlana un Sergejs.

Kompānijā būs vienīgā

Agrita Šternberga, strādā uzņēmumā *Vizuālā diagnostika*: – Vārdu izdomāja mamma. Vecāko māsu sauc Ērvita, tāpēc mamma, šķirstot kalendāru, mēģināja atrast ko līdzīgu. Vārds man patīk, jo tas ir diezgan rets. Man ir prasīts, vai tas vispār ir kalendārā. Šobrīd visbiežāk mani sauc Agat', jo māsas mazā meitiņa nevarēja izrunāt īsto vārdu un tā tas iegājies. Citreiz cilvēki sajauc un nosauc par Argitu. Domāju, ka vārdu Agrita atcerēties ir viegli, jo tas nav bieži sastopams. Es pazīstu tikai vienu meiteni. Kompānijā varētu būt divi Jāņi vai divas Ingas, bet, visticamāk, būs tikai viena Agrita.

Elīna Elza Kļava (Jauno žurnālistu skola)

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 23. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 12 st. 11 min.
 Saule lec 7.10, riet 19.21.

Naktī +3°...+5°

2-5 m/s

Dienā +6°...+11°

2-6 m/s

RĪT, 24. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 12 st. 6 min.
 Saule lec 7.12, riet 19.18.

Naktī +3°...+5°

3-4 m/s

Dienā +6°...+11°

2-5 m/s

KURZEMNIEKU
 OKTOBRIM VAR ABONĒT:

Līdz 26. septembrim

- www.abone.pasts.lv (ietaupot 71 centu),
- pasta nodaļās,
- pie pastniekiem,
- redakcijā (ietaupot 71 centu);

Rudens akcija

- ◆ PVC logiem un durvīm, jumta logiem, insektu sietiem. Mērīšana. Montāža. Aiļu apdare. Tālr. 27762565.
- ◆ Izgatavojam siltinātos nerūsējošā tērauda dūmvadus, odes, čaulas. Noteksistēmas. Jumta segumi. Mērīšana. Montāža. Tālr. 29251154.

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

217. kāрта

Franču postimpresionisma gleznotājs (1839–1906). Viņa sākotnējie darbi tiek saistīti ar romantismu, bet dzīves nogalē gleznotie – ar realismu. Mākslinieks daudz laika pavadīja, analizējot impresionistu darbus. Būdam turīgs, varēja atļauties mākslinieciskus eksperimentus, neraizējoties, vai gleznas varēs pārdot. Formas skaidrību un harmoniju, kas raksturīga vecmeistarū, piemēram, Pusēna, gleznām, viņš tiecās apvienot ar impresionistu ideju, ka jāglezno *no dabas*.

Atbildes gaidām līdz 25. septembra 11:00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

216. kārtas atbilde: Karls Ūlofs Lāšons. Pašportrets *Brita un es*, 1895.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Agnese Veinberga, Vita Jurenovska, Gunta Folkmane, Indra Ābelīte, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Peters Dals, Mārcis Kalējs, Andris Eglītis.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

Kuldīgas novada pašvaldība (90000035590)
 izsludina atkārtotu konkursu uz vakanto
V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktora amatu.

Prasības:

- atbilstība Izglītības likumā un Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktajiem ierobežojumiem strādāt par pedagogu,
- atbilstība prasībām Izglītības likumā un Ministru kabineta noteikumos par pedagogiem nepieciešamo izglītību, profesionālo kvalifikāciju un profesionālās pilnveides kārtību,
- valsts valodas prasme atbilstoši Valsts valodas likumam un vismaz vienas Eiropas Savienības oficiālās valodas prasme profesionālajai darbībai nepieciešamajā apjomā,
- vismaz trīs gadu pedagoģiskā darba pieredze izglītībā,
- par priekšrocību tiks uzskatīta vismaz piecu gadu pedagoģiskā darba pieredze izglītības vadībā,
- par iepriekš minēto izglītības vadības darbu tiek uzskatīts:
 - darbs izglītības iestādes vadītāja vai vadītāja vietnieka amatā,
 - cits darbs, ja tas saistīts ar izglītības darba un izglītības iestāžu darbinieku organizēšanu, vadīšanu un kontroli (metodisko apvienību, nevalstisko organizāciju u.c. vadītāji).

Konkursa pretendentiem jāiesniedz:

- motivēta pieteikuma vēstule,
- īss dzīves un darba gaitu pārstāsts (CV),
- izglītību un kvalifikāciju apliecināšu dokumentu kopijas,
- rekomendācijas vēstules (vēlamas).

Atalgojums: 1200 EUR mēnesī pirms nodokļu nomaksas

Pieteikšanās termiņš: no 2019. gada 20. septembra līdz 10. oktobrim (ieskaitot).

Dokumentus lūdzam iesniegt Kuldīgas novada pašvaldības apmeklētāju pieņemšanas un informācijas centrā (Baznīcas ielā 1, Kuldīgā) vai e-pastā: dome@kuldiga.lv līdz 2019. gada 10. oktobra 17.00. Informācija pa tālr. 63350076.

Iesniedzot prasītos dokumentus, kandidāts piekrīt viņa personas datu apstrādei.

Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv